

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttári közlemények
Allapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osztrák egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, november 20.

Gyászos gazdálkodás.

A háboru szertelen hosszúságát mind jobban érezzük — a gyomrunkon keresztül. Erre val az a hír is, melyet késő éjjel kaptunk budapesti tudósítónktól s a mely nem fog felvillanyozólag hatni megszürkült kedélyhangulatunkra. Arról van ugyanis szó, hogy a közéletmezési kormány leszállítja a liszt fejkvótáját s hogy ez az intézkedés már a napokban életbe is lép. Az erre vonatkozó rendelet közlése már vagy megtörtént, vagy a legközelebbi napok szomorú szenzációja lesz. Aradra még nem érkezett meg ez az értesítés s így reménykedésünk utolsó szalmaszálát ez a késelelem jelenti. Hátha egy helytelen információról van szó, egy kellemetlen tévedésről, melynek mindig megbízható fővárosi tudósítónk emberileg áldozatul esett.

Ez a magyar szomorúság, ha igazán válik, egy újabb osztrák győzelmet jelent. Kiváló szomszédaink annyiszor hallották dicsérni a magyar föld kitünő termését, hogy megjött rá az étvágyuk. Annyi osztrák követelődés hangzott el újabban a reichsráiban, hogy egészen természetesnek találjuk, ha előbb utóbb elrekvirálnak még a mostani szűken mért kenyérünkben is.

Siralomházi hangulat ébred az ilyen híradások után a lelkünkben, melyet igazán borongóssá változtat az a gazdálkodás, a mely itt körülöttünk folyik. Olyon gazdálkodás ez, amelyenre talán csak Aradon van elrettentő példa. Valamikor belekerülünk — meglássák — egy anekdotás könyvbe s az lesz a címünk: Egy város, amely mindenre ráfizet. Más városok meggazdagodnak a háborus gazdálkodásban, nálunk mint egy örökké éhes polip mindenre kiterjeszti ocsmány karját a — deficit. Hol van itt a hiba? Csakugyan olyan emberek vezetnek ezt a várost, akik semmihez sem értenek? Vagy értenek valamihez, de mindenki máshoz, mint amely reszortot vezet? Méltótan csak elolvasni Debrecen város közellátási tanácsa közgyűlésének mai dicsekedését. Ebben a városban a háborus gazdálkodást el látó hivatal egy évi tiszta haszna 424,445 korona volt. Majdnem egy félmillió. Hogyan lehet ez? kérdezzük riadtan. Hát a háborus élelmezésen pénzt is lehet keresni? Miféle világ az, ahol az élelmiszer beszerzés nem jár karöltve a deficit vigyorgó molochjával? Aradon mindent ez nyel el: a jelen és a jövőndöt. Debrecen, ezzel ellentétben, közellátását úgy szervezte meg, hogy abból a városra teher nem hárul, sőt jelentékeny üzleti haszon. Ezért savanyubb az aradi kenyér, mint a debreceni, pedig talán nem is a liszt jobb arra felé, hanem azok, akik a liszttel gazdálkodnak.

Kezdődik a Ház munkája.

(A függetlenségi pártok a fuzió ellen.)

Sajtó tudósítónk telefonjelentése.

Holnap Kezdődik a képviselőház új ülés-szaka. A választójogi törvényjavaslaton kívül már a holnapi ülésen egész sor javaslat kerül a képviselőház elé, s ezek csaknem kivétel nélkül Wekerle Sándor dr.-nak, a miniszterelnöknek és a pénzügyminiszternek nevéhez fűződnek. Mint miniszterelnök a kiegyezési és bankprovizóriumról szóló javaslatot nyújtja be, mint pénzügyminiszter pedig az új adójavaslatokat, továbbá az osztrák-magyar bank hadiadójáról szóló törvényjavaslatot.

Az új adójavaslatok, amelyeket Wekerle holnap be fog nyújtani, a háboruban hatalmas megnövekedett állami kiadások fedezésére és elsősorban a hátkölcsönök kamatterheinek biztosítására valók. Módosítani fogják az 1909. X. t.-c.-et, a jövedelmi adótörvényt, kiegészítik a vagyonadótörvényt, a hadinyereségadó és adópótlékokat hoznak be az egyenesadónál. A jövedelemadónál Wekerle terve szerint hat százalék lesz a legnagyobb adókulcs a régi öt százalékkal szemben. A progresszivitást kétszáz ezer korona jövedelemig terjesztik ki a régi törvény százhuszezer koronás maximumával szemben. Az új adótörvényjavaslat osztrák mintára aggregényi adó behozatalát is ajánlja és tizenöt százalék pótdadóval sújtja az önálló háztartással bíró nőtlen, vagy gyermektelen özvegy embereket. A gyermektelen családok az új törvény szerint tíz százalékos adópótlékot fizetnek tízezer koronás jövedelmi minimumon túl. Wekerle a vagyonadónál is a változtatások egész sorát javasolja. Tervezte szerint a más egyéb adóval megterhelt vagyanrészek is vagyonadó alá esnek huszezer koronás vagyonminimumon túl. A kulcs 0.05—0.12 százalék lesz, 320.000 koronás vagyoniig. A hadinyereségadó alaprendelkezéssel érintetlenül maradnak. A változtatás mindössze annyi, hogy Wekerle azonos adókulcsot alkalmaz úgy a természetes személyek, mint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok számára. Megadótatja az új törvény a vállalatok tőkeemelését is. Nagyon fontos része Wekerle adótervezetének a hadiadópótlék is. Ez hatvan százalék lesz s majdnem az összes adónemekre kiterjed. Wekerle az összes adónemek életbeléptetésétől évi 900 millió korona bevételi többletet remél.

A kiegyezési provizóriumjavaslat 1919. december 31-ig hosszabbítja meg az idén december 31-én lejáró kiegyezés érvényességét. A javaslat természetesen nem változtat a most érvényben levő kiegyezési megállapodásokon, egy változtatás mégis lesz rajta. A kiegyezési szerződés 4. cikkében az a rendelkezés van, hogy a kiegyezés fölmondása esetén a fölmondási szándékról határidő lejártá előtt hat hónappal értesíteni kell a másik szerződő felet. Ezt a megállapodást 1907-ben, tehát békeidő-

ben kötötték. Ma a háboru folytán teljesen megváltozott helyzet van. Zavarosak a kereskedelempolitikai viszonyok is és minden pillanatban támadhat olyan kényszerhelyzet, amely a megállapodásoknak azonnal való fölmondását szükségessé teszi. A kormányok ezért értesítésünk szerint túlhaladottnak bélyegezték és megszüntették ezt a megállapodást.

A kereskedelmi szerződések érvényességének határidejét összhangzásba hozzák a kiegyezési lejáratainak időpontjával. Ezt azzal érik el, hogy a kereskedelmi szerződéseket nem mondják föl.

A bankprovizóriumról szóló törvényjavaslat szintén két évvel hosszabbítja meg az 1917. december 1-ével lejáró bankszabadaimat. Lényeges változást a javaslat nem tartalmaz.

A kormányok azonban már megkezdték a tárgyalásokat a bankkal az új szabadaimi szerződésről is.

A sorrendben utolsó törvényjavaslat, amelyet Wekerle holnap előterjeszt, az Osztrák-Magyar Bank hadiadójáról rendelkezik. A javaslat értelmében a jegybanknak át kell engednie az állam számára a háborus esztendőik során tartalékolt nyereséget. Magyarország számára 54 millió jut ezekből a jövedelmekből. Ausztria létszedése 100 millió. Ezeket az összegeket készpénzben fizeti ki a bank.

Szerdán a képviselőház a delegáció és a kvótabizottság tagjait választja meg annak a jelölőlistának az alapján, amelyet az országgyűlési pártok ma esti értekezletükön állítanak össze. A képviselőház a delegációba negyven rendes és tíz póttagot, a kvótabizottságba tíz rendes tagot küld ki. A főrendiház husz rendes és 5 pótdelegátust, továbbá 5 kvótabizottsági tagot választ szombatra hirdetett ülésén.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A kormányt támogató párok sorában egyre növekvő izgalommal kísérik az egységes kormány-pár alakítására irányuló akciót. A függetlenségi pártban éles kifakadások hangzottak el az új alakulás ellen. Ugy a Károlyi-pártban, mint az Apponyi-pártban többen kijelentették, hogy azonnal kilépnek a pártból, ha a közjogi elvi alapról letérve kimondják a fuziót. A függetlenségi és 48-as pártban kilencen vannak, akik a kilépésre elhatározták magukat, az Apponyi-pártban pedig ennél többen hajlandók levonni a konzekvenciákat. Azt mondják, lehetetlenség a 48-as közjogi alapról letérni éppen ma, amikor még az orthodox 67-es pártok körében is egyre jobban terjednek a függetlenségi törekvések. A függetlenségi képviselők azt hangoztatják, hogy ilyen időben semmi szükség a 67-es politika támogatására. Ilyen körülmények között az egyesülés utjában nagy akadályok állnak és már azt mondják a fuzió gondolatára, hogy halva született.

A szénhiány.

Nem zárják be a kulturpalotát.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az ajtónkon kopogtató hideg időjárás bekövetkezésétől az idén mindenki sokkal jobban félt, mint az előző években, mert a szénhiány veszedelmes mérveket öltött. A magánháztartások alaposan kezdték érezni a szénhiányt és az emberek feljajdultak. A szénhiány azonban most a magánháztartásokból átesapott a közüzemekre is és ott tartunk, hogy a legfontosabb kollektív intézményeink veszedelembe jutottak. Ugyanis ma a helyzet az, hogy a vízvezeték, a csatornatelep, a villanygyár és a kisvasút nem rendelkeznek elegendő mennyiségű szénrel és minden órában bekövetkezhet, hogy a felsorolt üzemek megszűntetik működésüket.

A szénhiány ügyével tegnap foglalkozott a szénelosztó bizottság, ahol elhatározták, hogy ha erre okvetlenül szükség mutatkozik, akkor rekvirálni fogják a magánosok szén- és kokszkészletét, mert a vízműveknek egy pillanatra sem szabad szünetelniük.

A tárgyalások során felmerült az az eszme, hogy a Kulturpalotát is becsukják, mert a közüzemek működését mégis csak előbbreválóknak tartják, mint a hangversenyek és műkervei előadások megtartását. Ma már komoly és határozott formában beszéltek a Közművelődési ház bezárásáról és a hangversenyek elhalasztásáról.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Kovács Vince kulturtanácsost és kérdést intézett hozzá, hogy a szénhiányra való tekintettel bezárják-e a Közművelődési házat?

— A Kulturpalota kokszkészletét — mondotta Kovács tanácsos — a szénhiányra való tekintettel elviszik a kisvasút kazánjainak fűtésére. Mi azonban mindent el fogunk követni arra nézve, hogy a Kulturpalota működésében zavar elő ne álljon. Ép azért intézkedtem is, hogy a november hóra hirdetett koncertek megtarthatók legyenek. Hogy azonban a decemberre előjegyzett hangversenyek és előadások számára a nagytermet futni tudjuk-e, az attól függ, hogy Zádor Imre gépüzemigazgató, aki most szénügyben Bécsben jár, milyen eredménnyel tér vissza? Annyit mindenesetre mondhatok, hogy a Kulturpalotában elhelyezett iskola semmiképpen se fog lűtőanyagban hiányt szenvedni. Egyelőre a gyűjtemények nyitva maradnak és ha valami korlátozás beállna, semmiesetre se lesz nagyobb, mint a múlt évben volt.

A könyvtár bezárását illetőleg Farkas József dr. könyvtáros munkatársunk előtt az alábbiakat mondotta:

— A könyvtár bezárására vonatkozólag eddig semmi intézkedés nem történt és hiszem, ha csak egy mód van, mellyel a könyvtár nyitva tartható lesz, a városi tanács nem fog elzárkózni ennek a módnak alkalmazásától.

Löcs Rezső helyettes polgármester, tudósítónk előtt így nyilatkozott:

— A városi közüzemek Kneffel és Róth József aradi szénkereskedőktől egy-egy vagon szenet kaptak. Ezenkívül egy vagon kokszot elvettünk a kulturpalota kokszkészletéből és ezt szintén átadtuk az üzemeknek. Arról, hogy a kulturpalotát teljesen bezárjuk, szó sincsen. Nekünk az a célunk, hogy a kulturpalotában lehetőség szerint takarékoskodjunk a lűtőanyaggal, ezért nagyon meg fogjuk gondolni, hogy a nagytermet milyen előadások számára engedélyezzük. Azt már most kijelenthetem, hogy egyes kereskedők üzleti hasznát célzó hangversenyek, felolvasások és mutatóványos előadások céljaira a nagytermet átengedni nem fogjuk. A nagyteremben ezentul kizárólag jótékony célu előadások és felolvasások tarthatók. A városi üzemeket most egyelőre nem fenyegeti komoly veszedelem és reményünk van arra is, hogy a város hamarosan szénhez jut. Zádor Imre gépüzemigazgató most felutazott Bécsbe, a központi szállításvezetőséghez, hogy megfelelő mennyiségű vagonok átengedését kieszközölje és ha ez sikerül, akkor a város meg fogja kapni a már régen megígért és krutált szénmennyiséget.

A fenti nyilatkozatokból tehát kitűnik, hogy a kulturpalotát egyelőre nem zárják be és az erre a hónapra hirdetett hangversenyeket megtartják.

Fábry Sándor dr. temetése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Vasárnap délután 3 órakor temették el öszinte, nagy részvét mellett felsőalmási Fábry Sándor dr. vezérigazgatót. A csanádi palota tájkán már a kora délutáni órákban impozáns közönség hullámozott, hogy elkísérje utolsó útjára a hirtelen elhunyt, nemes szívu és minden vonatkozásában kiváló vezérigazgatót. A ravatái az igazgatósági gyűlésteremben volt felállítva, melyet a koszorúk tömege borított. Ezrekre menő volt a látogatók száma a ravattal előtt. A gyászoló család kívánságára a vasút igazgatósága mellőzni volt kénytelen, hogy halottját a bucsuhoz az udvaron ravatoloztassa fel.

Mint hogy a terem a hozzákioscsolt szomszédtermekkel és a folyosó befogadó képessége meg sem közelítette azt az arányt, a melylyel Arad város közönsége a temetésen részt vett, a megjelentek javarésze kénytelen volt az utcán és az udvaron elhelyezkedni s csak néma megjelenéssel tenni tanuságot arról, hogy az elhunyt iránti tisztelet vezette el őket a palotához s lélekben ott fenn vannak valamennyien a másodemeleti igazgatósági teremben felállított ravatal körül.

A gyászoló család elhelyezkedése után Frint Lajos, az ágostai ev. hitfelekezeti lelkesze mondott mélyen átgondolt, az elhunyt közéleti nagyságát, fáradhatatlan munkásságát, szívének meleg szeretetét ecsetelő gyászbeszédet, s utána engesztelő imát.

Frint Lajos innájának elhangzása után Dálnoki Nagy Lajos dr. udvari tanácsos, ny. alispán, mint acsev. igazgatósági tag, a következő beszédben vett bucsut az ACSEV. igazgatósága nevében felsőalmási Fábry Sándor dr.tól:

Lobogó lelkesedéssel, éjt, napot egybevető lázas munkássággal, az alkotás gyönyörének érzetével befejezted már majdnem korszakos nagy művedet: az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak 40 éves fennállásának történetét — s a kifürkészhetien, kértelhetetlen végzet utolsó fejezet gyanánt, oda illesztett egy sötét gyászfiatlyolt s a kezdetből kiesett tollal, lezárult szemmel, megpihent szívvvel itthagytad szerető művedet, szeretett vasutadat, ide hagytad imádott családodat s könnyeinkkel itt hagyttal mindnyájunkat. A fájdalom és gond sötét háttére borong e ravatal mögött s mi megtörtén álljuk körül, hogy nem annyira szavakkal, mint egy fájó sóhajzással bucsut vegyünk tőled ki egy hosszú életen át a köz, hivatali és társadalmi élet minden üdörös megnyilvánulásainak hűjő, igaz munkása voltál. Hiszen, mint egy jó, igaz munkásnak, életed utolsó pillanataiban is a munkások sorsa volt a szíved gondja, s ez a gond volt szíved utolsó dobbanása. A családi élet boldogító, melegítő nyugalma mellett, amely annyira küzdött életed prózáját költészetté, egy mindig csendes, tiszta dallá varázsolta: a csak véled, általad élő hitvesed együttérzésén s gyermekeid imádatán kívül vasutad volt, az ő holt sineivel, de az élettől lűktető erejével életednek célja, valósága álma. Nagy tudásoddal, vas akaratoddal, emberismeretteddel, a szellemi és anyagi téren éles előrelátással

soóddal ezt fejlesztetted, ezt tökéletesítetted: ezt tetted maggyá, oly maggyá, s virágzóvá, aminőnek azt megdicsőült elődeid álmodtak s amidőn most felszállsz hozzájuk: fel emelt fővel, a siker koszorujával s a teljesített kötelesség öntudatával számolhatsz nekik működésednek s az egykor ismeretlenül is beléd helyezett bizalomnak eredményéről. A családi, hivatali, társadalmi életben jóságodnak, kedélyednek csöndes kedélyével nap voltál, amely mindig tiszta égen haladva csak melegített, boldogított s a midőn egy váratlanul eléje vonult kora esti felhő mögül bucsusugárt hint a földre csak álóólag tekint fel rá mindenki. Oh legyen hát emléked áldott s mi ez emléket megőrizzük hálával, kegyelettel. Hamvaid eltávoznak, a koszorúk virágai elhervadnak, de sohasem hervad el a szeretet, amely őket összefűzte. Felejtetetlen barátunk! Szeretett jó Sándorunk! Isten veled! Isten veled!

A könnyekig megható beszédet követőleg az ACSEV. munkásai Szárnyaske-rék dalkörének gyönyörű éneke csendült fel halkán a lépcsőházból. A gyászda hangjai fenséges mélabusan szűrődtek be a gyászterembe s markoltak bele a megjelentek fájdaíomtól remegő szívébe. A dal hangjainak elcsendesedése után, mint hogy az egyszerű gyászszertartásnak vége is volt, a megjelentek elhagyták a gyásztermet, a család visszavonult lakosztályába s kezdetét vette azoknak a ravatal előtti megjelenése, akik a gyászszertartást, hely hiánya miatt az udvarról és utcáról várták végig. Egy óra mulva bezárták a terem ajtaját s a nagy halott ott maradt magára koszorúval.

Az aradi gyászszertartáson festületileg jelentek meg az Acsev. tisztikara Korom-zay Frigyes és Szathmáry János vezetésével, képviseltette magát Boros Lajos üzletvezető-helyettes felügyelő vezetése alatt a magy kir. államvasutak aradi üzletvezetősége, Zerkovitz Rudolf vezetésével a hegyaljai motoros vasut. A katonaság részéről Réss Ferenc altábornagy és Gájdusek alezredes jelentek meg a ravatal előtt, míg a katonai vonalparancsnokságot Tichy Gyula őrnagy képviselte. A román egyház képviselőiben Pap I. János püspök, a katolikus egyház képviselőiben Lakatos Ottó dr. rendőrnök jelentek meg. A csanádi vasutak igazgatóságát Zselenszki Róbert vezette, a Csanádi Gazdasági Takarékpénztárt pedig Heinrich Sádor vezérigazgató. A waggonygyár tisztikarát Hoffmann Adolf, a Marta-gyárat Ketterer igazgató vezette. A megjelentek között láttuk a törvényszék és járásbíró-ság bírói karát, a pénzügyigazgatóság tisztikarát, Arad város törvényhatóságát Barabás Béla dr. főispánnal és Varjassy Lajos polgármesterrel az élén, Aradvármegyét Schill József alispán és Darányi János főjegyző vezetésével, a hírlapírók testületét Faragó Rezső alelnök vezetésével, az aradi Casino Egyület, Vadászegyület, a mezőhegyesi cukorgyárat Malbaszki Károly igazgató vezetésével az ACSEV. összes tisztviselőit, a vonal kiküldöttjeit, a műhelyének munkásait, az aradi nemzeti színház tagjait, a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknak, az összes aradi pénzintézetek képviselőit, a Maros aradi evezős együletet, minden, a városban számottevő közhivatal és magánintézet reprezentánsait és Arad összes előkelőségeit.

A ravatalon a következő felírásu koszorúk voltak elhelyezve: Felejthetetlen Sándornak — Karolin. Apikának — Nóra, Duci, Panci, Marinka, Ici. Édes jó Apikának — Nóra, Lajos. Apikának az ő Pancija. Sándornak — Frici. Szeretett vezérigazgatójának — az igazgatóság. Atyai főnökünknek — az Acsev. tisztikara. Hálás kegyeletük jeléül — Acsev. műhelymunkásai. Szeretett igazgatójuknak — Acsev. vonatkísérők. Kegyelete jeléül Endre Zsigmond és családja. Öszinte szeretettel — Endre gyerekek. Öszinte igaz részvétél — Köpf János dr. és neje. Mély fájdalomuk jeléül — Schor-család. Szeretett Sádor bátyánknak — Gyula, Elza. Baráti kegyelettel — Enyedi család. Barátjának Urbán Adolf. Simó Károly és családja. Hady Antal és családja. Hálás emlékül — Zelenski Róbert gróf. Öszinte baráti kegyelettel Csernovics Diodor és családja. Özv. Vangyelné. Alföldi Első Gazdasági Vasut. Kegyeletes megemlékezéssel Magyar Agrár és Járadék bank. Kegyelete jeléül — Arad Csanádi gazdasági tkp. Alapítójának — Gyulavidéki h. é. v. Békésmegyei villamossági részvénytársaság. Felejthetetlen nagyérdemű alelnökének — Weitzergyár. Szeretett elnökének — Maros aradi evezős egyesület. Mezőhegyesi cukorgyár. Hálás kegyelettel — Az Aradi Ujságírók Segítőegyesülete. Öszinte részvéte jeléül — Máv. igazgatóság. Vonalparancsnokság tisztjei és hivatalnokai. Felügyelő bizottsági elnökének — Forgalmi bank. Budapesti helyiérdekű vasut igazgatósága. Mély gyászuk kifejezése jeléül — Gyáriparosok Országos szövetsége. Tiszai regatta egyesület. Békésmegyei tkp. Békésvármegye stb.

Ma azaz hétfőn, reggel 9 órakor külön vonat vitte Fábry Sándor dr. tetemét, a gyászoló családot, a vasut igazgatóságát, tisztikarát és műhelymunkásait, a Máv. üzletvezetőségének küldöttségét, a tisztelők tömegét Békéscsabára. A tetemnek a vonatról való levétele alkalmával Szegedi Kálmán dr. ügyvéd, az Alföldi első gazdasági vasut igazgatósági tagja, az Alföldi első gazdasági vasut nevébe bucsuztatta el a halottat, melynek az elhunyt igazgatósági elnöke volt. Felravatalozás után újból imát mondott felette egyházának papja, majd a gyászmenet a templomból a temető felé vette útját, hol az ACSEV. nevében Szathmáry János igazgató mondott bucsubeszédet. A koporsót az ACSEV. munkásainak éneke mellett helyezték el örök nyugvó helyére. Már a kora délutáni órákban tértek vissza külön vopattal a temetésen résztvevők.

EGYESÜLET.

(*) A Katolikus Szociális Missziótársulat ma délután tartotta rendes közgyűlését Baross Boriska elnöklete alatt. A látogatott közgyűlésen Heller Józsa jegyző beszámolt a társulat ez évi működéséről, amely főleg szegény gyermekek támogatására szorított. Megemlítette, hogy Bréda Viktorné grófné, özv. Müller Józsefné, özv. Goldschmid Mihályné és még számosan ruhát ajándékoztak a szegények felruházására. A közgyűlés ezután elhatározta, hogy december 15-én és 16-án a Központi szálló nagytermében karácsonyi vásárt rendez a társulat és hogy nemsokára megnyitja a Nopközi Otthont. Végül Steinitzer Jenny titkár beszámolt a szociális missziótársulatok országos kongresszusáról.

Harc a végletekig.

(Clemenceau és Pichon háborús politikája.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin. Sembat volt miniszter a következőket írja a Lanterneben: Clemenceau kísérlete csak rövid tartalmu lesz. Mi, szociálisták, minden lehető el fogunk követni, hogy ennek a kísérletnek az élettartamát megrövidítsük. — Renaudel így ír a Humanitében: Clemenceau két nap óta a kormány kiáltványán dolgozik, amelyben rendkívüli kijelentések lesznek. Mint a miniszterelnök barátai mondják, a kiáltvány a háboru legvégsőkig való folytatását és a békebarátok kiméretlen elnyomását fogja hirdetni.

Bern. A Journal de Genève jelenti Párisból, hogy Clemenceau a kormánynyilatkozatok megtétele után, ami előreláthatóan több ülést fog igénybe venni, a L'Homme Enchainé című lapját L'Homme Libre címen fogja megjelentetni.

Berlin. Clemenceau miniszterelnök kinevezése előtt egy nappal Caillaux nyílt levelet intézett Maurice Barréshez, aki annak idején magáévá tette Clemenceaunak azt a vádját, hogy Caillaux Rómában gyanus semleges alattvalókkal tárgyalásokat folytatott. Nyílt levelében hivatkozik arra, hogy az ő külügyi politikája 1911 óta nem irányult a Németországgal való szövetségre, ami szerinte is volt zárva mindaddig, amíg az elzászi kérdést a francia kívánságnak megfelelően még nem oldják. Azt, hogy a marokkói egyezményben Franciaország becsületét megőrizte és hogy előnyöket északra ki bázájának, mi sem bizonyítja jobban, mint a nagynémetek akkori felzudulása.

— Az én politikám — folytatja Caillaux — csak tiszteletet érdemel azért, ha bizonyos szűkebb területek átengedése tekintetében tudatosan a békés megegyezést kerestem Németországgal és a kölcsönös érdekek elismerése alapján az európai nagyhatalmakhoz való közeledésre törekedtem. — Caillaux nyílt levele Franciaország politikai köreiből érthető felütést kelt.

Berlin. Clemenceau pár nappal kabinetjének megalakítása előtt részt vett és elnökölt a külügyi bizottság ülésén, amelyen elhatározták, hogy Briand-t és Ribot-t ismét kihallgatják arról az állítólagos német békekajánlatról, melyet annak idején Briand említett meg a kamarában mondott beszédében. A külügyi bizottság kimondta, hogy követelni fogja Ribot-tól a különbékéről szóló okmányok előterjesztését és hogy ezt a kérdést a kamara ülésén ismét megtárgyalják. Közbejött a kormányváltás, majd Clemenceau kinevezése és így ennek a sokat hánytorgatott ügynek újabb pertraktálása elmarad.

Basel. A kísérlet, hogy az összes baloldali partokat blokkba egyesítsék sz új Clemenceau-kormány ellen, végleg meghiúsultnak tekinthető. Clemenceaunak sikerült néhány ambiciózus

radikális szociálistát a maga részére hódítani és kabinetjébe bekebelezni, mire az egész párt beadta a derekát. Az új miniszterelnök tehát csupán egy szervezett párttal, az egyesített szociálistákkal fog szembeállani, akik persze nagyon hevesen fognak neki opponálni.

Bern. Pichon az új francia külügyminiszter lapjában a Petit Journalban azt írja, hogy Lloyd-George beszéde a legélesebb és a legteljesebb elítélése az ententének, mely a hadviselő államokban valaha elhangzott. Pichon kijelenti, hogy a megvesztegetettek és kémek ellen teljes nyomozással kell eljárni. Az Északi-tengertől az Adriáig harcolni kell az ellenséggel, mely óriási segédeszközökkel rendelkezik és szüntelenül azon gondolkodik, hogy kudarcot okozzon az ententének.

Az arany karrierje.

(Egyre emelkedik. — Az arany az iparban. — Svájc magyar aranyai. — Egy kis névsor.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tegnap még száztiz koronát fizettek a huszkoronás magyar aranyért s mára az az örvendős hír terjedt el, hogy esett az arany ára. Sajnos, a hír nem igaz, vagy legalább is nem olyan értelemben, amint azt a hír mondja. A budapesti aranypiacon az arany ára változatlan, az áresés a semleges külföldre vonatkozik. Az orosz események és Olaszország ellen folytatott győztes offenzívánk következtében komoly békehírek kerültek forgalomba ezek pedig megjavították valutánkat a semleges külföldön. Norvégiában, Svédországban az elmúlt héten husz-huszonöt százalékkal javult az osztrák-magyar valuta. Így aztán olcsóbban vásárolhattuk a semleges aranyat, semleges országokban, — de a belföldi piacra valutánk javulása nem hatott: az arany ára grammonként ma is változatlanul tizenkét korona.

A valuta megromlásával egyidejűleg drágult az arany. De más oka is van az arany áremelkedésének. Az arany, amelyet békében mindenki örömmel cserélt fel bankóra, teljesen eltűnt a forgalomból. Az arany eltűnésének több oka van. Először is a kormány, amely a háboru kitörésekor nem gondoskodott az ipar aranyszükségletének fedezéséről. Ellenkezőleg, elzárta az iparosok elől minden aranyforrást, az iparosok viszont onnan szereztek az üzemük fenntartásához aranyat, ahonnan lehetett. Minthogy pedig csak a forgalomban volt aranyból tudtak szerezni, husz- és tizkoronás aranypenzt vásároltak és azt dolgozták fel. Ennek következtében a kereslet és kínálat közgazdasági tétele alapján a husz- és tizkoronás aranypenz ára napról-napra emelkedett. Huszról harmincra, negyvenre, százra s ma már százhusz korona. De amíg az aranyiparosok a hallatlanul magas áron vásárolt aranyon semmit sem kerestek (legtöbb a feldolgozáson, mert ők is ugyanugy, tizenkét koronaért árulták az aranyat, amint vették), addig nagyon sokan, különösen a galiciai menekültek, az arannyal is tizérekedtek. Nyereségre adták-vették az aranyat, elrejtették, elvonták a közforgalomból.

Nem lékicsinylendő oka az aranyfogyatkozásnak az sem, hogy nagyon sok nélkülözhetetlen árucikket csak a semleges külföldről szerezhetünk meg. A külföld azonban csak aranyat fogad el. Ezért amugy is kis aranykészletünk a külföldre vándorol, ami pedig még megmaradt volna, annak eltüntetéséről, — szörnyűség, de igaz! — a magyar arisztokrácia és élelmes iparlovagok, a háboruban vagyonszerző emberek gondoskodtak. A svájci bankok páncélszekrényeiben ma több osztrák-magyar arany van szoros zár alatt, mint amennyi az egész monarchiában! Mindjárt a háboru kitörésekor voltak emberek, akik nem bíztak az osztrák-magyar bank jegyeiben és minden pénzüket aranyra váltva, biztonságba helyezték. Az egyszerűbb, kispénzü emberek a ládájába rejtették arányaikat, a szerencsés gazdagok, magyar magnások svájci bankok páncélszekrényeibe szállították az osztrák-magyar aranyakat. És hogy általánosságban tartott gyanúsítással ne vádoljanak, adatokkal is szolgálhatunk.

Báró Prónay Gábor a háboru kitörésekor százhatvanezer korona értékű aranypénzt vásárolt össze nagy hirtelen és kivitte egy svájci bankba.

C. G. nevű bécsi gyáros hatszázezer korona,

R. H. budapesti mészáros 20.000 korona, egy budapesti háztulajdonos egy millió korona aranypénzt rejtett el a svájci bankok safe-depositájába.

Markbreit Gyula volt képviselőt tetten-érték az aranysempészés közben.

Egész oldalakat lehetne teleírni azoknak az embereknek a nevével, akik a kárpáti harcok idején minden megmozgatható vagyonukért aranyat vásároltak és Svájcba küldték. Ilyen körülmények között természetesen nem hathatott valutánknak 20-25 százalékos javulása előnyösen az aranyra. Hiába javul a valuta, nem lesz olcsóbb addig az arany, amíg Svájcban vagy lakások rejtékhelyein szerénykedik.

Energikus kormányintézkedés kell. Föl kell kutatni az elrejtett aranyat, valutánkat pedig minden körülmények között, különösen azonban Németországgal szemben meg kell védenünk. Mérjük egyenlő mértékkel. A németek, akik minden termékünket elviszik, adjanak drága javainkért legalább — márkát. Ilyen uton legalább olcsóbban jutunk a márkához és nem fog a mi koronánk a sokszoros-átszámítás közben egészen elértéktelenedni. Az sem hazafiság kérdése, ami most következik. A németek valóságos szövetségi dühvel vetették magukat hadikölcsöneinkre, ma még ismeretlen, de mindenesetre képzeletet felülmuló óriási összegekkel jegyezték hadikölcsöneinket. Ez volt csak pompás üzlet! Így helyezhették el a legmagasabb áron a birodalmi márkát. És ugyanakkor megtöltötték a magyar kereskedőknek és pénzembereknek a német birodalmi hadikölcsön jegyzését. A magyar kereskedők is észrevették ugyanis, hogy a német hadikölcsön jegyzése a legkönnyebb útja az olcsó márkaszerezésnek és tömegesen jegyezték a német hadikölcsönöket. Tömegesen jegyezték, de egyetlen német hadikölcsönkötvényt sem kaptak! A német kormány egyetlen hadikölcsönkötvényét sem bocsátotta át a birodalom határain. Miért? — kérdezik. Nagyon kézenfekvő a felelet: ez megrontotta volna a német valutát.

A magyar kormányoknak, sajnos, eszébe sem jutott a retorzió fegyverével élni.

LEGUJABB.

Lloyd George bukott ember.

(Az olaszok áttörést terveznek.)

Erkezett éjjel 1 órakor.

Berlin. Hollandiából és Skandináviából érkező hírek szerint az angol kormányválság egyre komolyabbá és akuttabbá válik. Lloyd Georgenek az a vakmerősége, hogy kimerte mondani a meztelen igazságot, miniszterelnökségébe kerül. Tegnap már két nevet is kombinációba vontak utódjául: Smuth tábornokét és Landowne lordét, akik közül az utóbbinak van a legtöbb kilátása. Landowne lord a felsőházban a konzervatívok vezére, már volt a háboru alatt miniszter. Altalában Anglia legnagyobb politikusának tartják. Külügyminiszter korábban németbarát politikát folytatott később azonban teljesen más politikára tért át. Ő volt az, aki Delcasséval létrehozta az entente szerződését, 1914. augusztus első napjaiban. Landowne lord írásban közölte Grey külügyi államtitkárról, hogy nézete szerint beállott a casus belli és ennek a levélnek hatása alatt küldte el Grey Berlinbe az ultimátumot. Ma már megtestesítője a háborura izgató torrypolitikának, melynek híveiből Lloyd-George őszinteségével az elkeseredett dühöt és fájdalmat váltotta ki. Landowne lord miniszterelnöksége méltó pandantja volna Clemenceau kormányrajutásának. Angliának és Franciaországnak az egyre jobban élénkülő háborus hangulat leküzdésére nem marad más hátra, mint a nacionalista diktatúra behozatala.

Kopenhága. A Berlingske Tidende jelenti Londonból: Angliában heves mozgalom indult meg, mely a pacifis egyesületek ellen fellépést követel. Több egyesületben házkutatások voltak, valamint a tagok magánlakásaiban, ahol leveleket foglaltak le. Rendeléstbe bocsájtották, hogy minden lap békés vagy háborus hívének kötelező a cikkíró és szerző nevének közlése is.

Genf. Velencében az üzleteket bezárták, minden ember elhagyta a várost, a lapok szerkesztőségét Rómába helyezték át. A Newyork-Herald jelentése szerint Diaz tábornok áttörést tervez a Piave alsó folyásánál. Grizelera környékén a lagunákat a zsilipek megnyitása által elárasztották.

Stockholm. A Helsingforsban megjelenő Ivestia című lap pétervári távirata közli, hogy a városban a hadapródok legyőzése után nyugalom van. Az összes frontokról delegátusok érkeztek, hogy megvizsgálják a helyzetet. Legtöbben azt mondják, hogy az egész hadsereg az új kormány oldalán van és követeli a legkiméleltlenebb harcot Kerenszki ellen.

Zürich. A Züricher Zeitungnak jelenti, hogy Franciaország délnyugati része két napon át gabona nélkül maradt, mert a vasútforgalmat katonai szállításokra foglalták le.

Bern. A Bund oroszországi munkatársa jelenti, hogy a maximálisták a Pravda című lapjukban hirdetményt közöltek, mely Lenin aláírásával az alkotmányozó nemzetgyűlést november 29-ére hívja össze.

Stockholm. Az oroszországi események egyre zavarosabbá lettek. Az ide érkező tudósításokból ugyan megállapítható, hogy Pétervárott a hatalom tényleg a bolsevikiek kezében van, ezt a hatalmat csak nyers erővel tudják

fenntartani, de erkölcsi tekintetben a zavarások és büntettek teljesen aláásták. A dühöngő vasutas-sztrájk ma már katasztrófává fajult. Pétervár éhínség előtt áll. Kerenszkit többszörösen megverték, de neki magának sikerült elmenekülnie. Lenin a Keleti tenger hajórajának egyik páncélosán tartózkodik. Moszkvában Kornilov az ur, akit Rodzianko is támogat. Charkov és egész Ukrajna Kaledin hozák tábornok rémuralma alatt van. Az új rezsim még nem tudott kormányt alakítani. Legutóbb a forradalmi szocialista blokkal kísérelték meg a kormány-alakítást, ami nem sikerült. Az entente Stockholmba menekült, követői nem tudnak Oroszországgal érintkezni.

Harc az adó ellen.

(A megyénél — a városnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A pénzügyigazgatósági palota első emeleti tanácsstermében ma kezdte meg működését az aradmegyei adófelszólamlási bizottság, melynek elnöke Vásárhelyi József, tagjai pedig: Bánhidy Antal báró, Bossman János gyoroki plébános, Mairovitz Adolf dr., Ujj János és Seidner Sándor. Előadó: Kovács titkár.

Aradkövi és gyoroki földesurak, bérlok, kereskedők és más vidéki polgárok jelentek meg ma az adófelszólamlási bizottság előtt, hogy kifogást tegyenek a rájuk kirótt adók ellen. Természetesen, mindenki soknak találta a megállapított összeget, mindenki kifogásokat hozott elő, érveltek és élénken bizonyították, hogy velük szemben méltánytalanság történt. A bizottság a jelentkezőket névszerint és egyenként szólította be abba a szobába, ahol a hatalmas adóprés van felállítva. Az elnök meghallgatta az adóalanyok kifogásait, amiket okmányokkal kellett igazolni. Az adózók valamennyien felkészülve jöttek el. Mindenki magával hozta a szükséges iratokat és ezek alapján történtek a változások. A várakozószobában a vidéki urak közül többen erősen kifakadtak a nagy adó ellen és olyan elkeseredett hangon beszéltek, mint a hadisegélyes asszonyok. Érdekes volt hallgatni, hogy ott, ahol a tízezrek, mint adózó összegek röpködtek a levegőben, ezen a helyen panaszos szavak keltek utra.

— Nem tudunk megélni — mondották az ezreket fizető adózók.

— Rettenetes viszonyokat élünk — jegyezték meg az állámháztartáshoz tízezrekre hozzájáruló urak.

Az adófelszólamlási bizottság több esetben meg is változtatta a kirótt összegeket. Olyik esetben soknak találta az adót és szépen leengedte, le egészen a minimumra, mert a bizottságnak van szíve.

A mai első napon voltak abnormálisan nagy változások, melyeket azonban nem lehet irányadóknak mondani. Tudunk egy esetet, ahol a földbirtokos kirótt adója 23 ezer korona volt és ezen összeget kétezer koronára le-mérsékelték. Előfordult egy másik nagy le-mérsékelés: tizenkilencezer koronáról egy-ezer koronára.

Az utóbbi esetről az történt, hogy az adózó az adókvetés idején a haretéren volt és így nem tehetett adóvallomást. A felszólamlási bizottság előtt hiteles okmányokkal igazolta a helyzetet és így lett a 19 ezer koronából 1 ezer korona.

A városi adófelszámolási bizottság is most tartja ülését Baross Lajos dr. elnöke mellett. Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Baross drt, a bizottság elnökét és kérdést intézett hozzá a bizottság működésének intenciójára nézve:

— Lehetőleg az a célunk — mondotta az elnök — hogy azok, akik a háboruban sokat

nyertek, fizessenek. A kis embereket mentesítjük a terhek alól, a vagyonosokkal szemben azonban követjük a kijelölt irányt. Az ügyek simán mennek, csupán néhány esetet kell felvinni a közigazgatási bírósághoz. A bizottságnak még sok munkája van. Most a K. betűnél tartunk. A bizottság ez évben aligha fog elkészülni munkájával.

LEGUJABB.

Kaledin kiéhezteti Pétervárt.

(Megalakult a szocialista kormány.)

Erkezett éjjel 2 órakor.

Stockholm. A Stockholms Tidningen jelenti: Kerenszki titkára tegnap hamis utlevéllel Stockholm érkezett. Megerősítette azt a hirt, hogy Kerenszki elmenekült s hogy a bolsevikiek uralkodnak Pétervárott. Ellenben alaptalan az a híresztelés, mintha Kornilov résztvett volna a harcban, ellenben igaz, hogy Kaledin uralkodik az egész Don-területen. Kaledin szerepe mindinkább előtérbe lép. Ugy látszik a Lenin és Kerenszki közti harcot a Lenin és Kaledin közti harc váltotta fel. Kaledin rendszeres kiéheztetési háborút visel Pétervár ellen, azért szállta meg a doneczi szénkerületet, mert ezzel nyomást gyakorolhat Oroszország egész vasúti forgalmára. Kaledin csapatai elfoglalták Charkovot, ahol 200 élelmiszerral megrakott vasúti kocsit tartott vissza, amely Pétervárra volt irányítva.

Pétervár. A Reuter-ügynökség jelenti: Peratov volt külügyminisztert a maximalisták letartóztatták.

Stockholm. A Haparandán át ideérkező orosz szocialista lapok írják: A több nap óta folyamatban levő szocialista tárgyalások eredményre vezettek és sikerült létrehozni egy szocialista koalíciós minisztériumot. A feleős szocialista miniszterium célja az orosz polgárháború elnyomása, illetve annak gyors befejezése. A kabinetben helyet foglalnak az összes szocialisták frakciók. A bolsevikiek a kormányban megkapják a többséget. Külön organumot hívnak életre, amely felelősséggel fog tartozni a miniszteriumnak. Ez a szervezet a következőkből fog állani:

A szovjet száz taggal lesz az új szervezetben képviselve, a pétervári és moszkvai дума száz képviselővel, a hadsereg és flotta nyolcvan delegátussal, a postai és távíró husz taggal, a vasúti szövetség tizenötöt, a posta- és távíró öt képviselővel. A kormány programja: a béketárgyalások közvetlen megkezdése és az agrár kérdések megoldása. A lapok közlik a Lenin által aláírt rendeletet, mely szerint a törvényhozó gyűlést november 29-ére összehívja.

Basel. Párisból jelentik, hogy Pétervárott és Moszkvában a maximalisták teljes győzelmet arattak. A vasúti hivatalnokok beleegyeztek, hogy maximalista hadsereget szállítsanak Pétervár és Moszkva között.

Zürich. A svájci határról jelenti: A Trevizótól északra és nyugatra az összes utak a Monte Bellinó felé, melyeken az olaszok visszavonulása folyt, öt nap óta heves zárótűz alatt állanak. Az osztrák-magyar és német tüzés az olaszok visszavonulásának útjait állandóan erősen lövi.

Bern. A svájci határról jelentik: A svájci

bankok és gyárak utasítást kaptak, hogy az orosz csekket és fizetési meghagyásokat a további intézkedésük nem szabad elfogadni.

Üres lakások bejelentése.

(Megalakult az aradi Lakáshivatal.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi Lakáshivatal Lőcs Rezső helyettes polgármester elnöke alatt ma délután alakult meg. Az alakuló ülésen Heppes Miklos nyugalmazott táblai tanácselnök kivételével az összes tagok megjelentek. Heppes Miklos ugyanis levélben bejelentette Lőcs Rezsőnek a lakáshivatal elnökének, hogy alelnöki megbízatását az őt ért baleset következtében képtelen visszaadni és arra kéri a polgármestert, hogy helyére mást nevezzen ki. A megjelentek a bejelentést sajnálattal vették tudomásul. Ezután a Hivatal tagjai letették a fogadalmat.

Lőcs Rezső elnök részletesen ismertette a Lakáshivatalra vonatkozó miniszteri rendeletet, majd abban állapodtak meg, hogy a Hivatal tagjai kötelesek a tanácskozásokon megjelenni és azt, aki igazolás nélkül távolmarad, az elnök száz korona pénzbüntetéssel sújthatja. Kimondták, hogy Lakáshivatal november 20-án kezd meg működését két tanácsban, amelyeknek egyikében Seres Ferenc nyugalmazott táblabíró alelnök fog elnökölni, míg a másik tanács elnökét a polgármester fogja kinevezni. A hivatalos órákat délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig állapították meg. A tanácskozások mindenkor a városháza emeleti tanácstermében lesznek.

Az elnök ezután felvetette azt a kérdést vajon szükségesnek tartja-e a Lakáshivatal a readelet 38. §-ának azt a rendelkezését elrendelni, hogy a már most megüresedett lakásokat be kell jelenteni. A megjelentek egyhangulag elhatározták, hogy az üres lakások bejelentését kívánják. Erről a Hivatal elnöke már legközelebb hirdetményt fog kibocsátani. Kifejtette Lőcs Rezső elnök azt is, hogy gyakrabban elő fognak fordulni általános érdekű közigazgatási esetek, amelyeket plenáris ülésben fognak elbírálni.

Végül az elnök kifejtette, hogy a Lakáshivatal nem olyan szerv, amelynek az a feladata, hogy a közigazgatási eljárásokat gyarapítsa, hanem főként azért állították fel, hogy a lakásinségen lehetőleg segítsen. A Lakáshivatalnak nemcsak ítélni kell vitás esetekben, hanem életrevaló indítványokkal is elő kell állania, fontos kérdéseket kell megoldania, mert előfordulhat az, hogy százazrekbe kerülő szükség-lakások építésének kérdése kerülhet fel színre és ekkor a Lakáshivatalnak szakaszrú indítványt kell majd tenni. Végül felhívta az elnök a Lakáshivatal tagjait, hogy ügybizottsággal és az ügyhöz való szeretettel foglalkozzanak minden eléjük kerülő kérdéssel.

A delegáció tagjai.

(A ma esti jelölések és párttervezetek.)

(Telefon.) A munkapárt ma este értekezletet tartott, amelyen foglalkoztak a jelölésekkel, az egyes képviselőházi bizottsági tagságok betöltésének kérdésével és a kvótabizottság ügyével. A munkapárt eddig a delegációkban 29 taggal vett részt, ami most változást szenved, amennyiben a párt csupán 24 helyre tart igényt. A párt a delegációkba a következő tagokat jelölte: Daniel Gábor báró, Darvay Fülöp, Hegedüs Lóránt, Kabos Ferenc, Khuen-Héderváry Károly gróf, Láng Lajos, Izár István, Melczér Gyula, Nagy Ferenc, Okolicsányi László, Papp Géza, Süllő Ferenc, Talián Béla, Vojnics János, Vojnics Sándor, Vermes Gyula, Madarassy Beck Gyula, Teleszky János, és Tisza István gróf. Póttagok: Almássy László Antal Géza, Bornemissza Lajos, Jakabffy Elemér, Klebelsberg Kunó, Öbert Károly, Sipeky Sándor, Vermes Zoltán. A kvótabizottságba: Harkányi János, Hegedüs Lóránt, Jankovich Béla, Láng Lajos, Lukács László, és Teleszky János.

A Károlyi párt ugyancsak ülést tartott és a delegációkba jelölte Károlyi Mihályt, Lovászy Mártont és Holló Lajost.

A Károlyi pártban Károlyi Mihály beszélt a választójogi javaslatról és kijelentette, hogy pártja mindent el fog követni, hogy a javaslatot elsőnek tárgyalják. A párt egyébként elhatározta, hogy sürgős interpellációval fordul a miniszterelnökhöz az osztrák képviselőházban történt támadásokért és a cseh aspirációkért.

Batthyány Tivadar gróf kijelentette, hogy Wekerle miniszterelnök nyilatkozni fog a kormány nevében, úgy az osztrák parlamenti ügyekre, mint a választójogi tervetről.

Az ülés végén az elnök kijelentette, hogy Justh János csanádmezei főispán teljes elégtételt kapott. Ugron Gábor belügyminiszter levelet intézett a főispánhoz, amelyben kijelenti, hogy úgy ő, mint az egész kormány a legnagyobb megelégedéssel van a főispán működése iránt és arra kéri, hogy vonja vissza lemondását, ami meg is történt.

Az Apponyi pártban Kovács Dénes kijelentette, hogy a papirhiány, továbbá a kari érdek ügyében akart interpellálni. A miniszterelnök azonban időközben segített a papirhiányon és így az interpellációtól elállott. A költségvetés tárgyalásának során azonban okvetlenül szóvá teszi a papirhiány ügyét. Indítványozni fogja, egy magyar rotációs papir-gyár felállítását, melynek létesítésével megakadályozhatnák annak a 20 millió koronának a kivándorlását, ami eddig Ausztria zsebébe jutott.

Zlinszky István kijelentette, hogy behatóan foglalkozott a sajtóügyekkel és a nyersanyagok beszerzésének lehetőségével. A mai viszonyok mellett a napilapok megjelenése nehézségekbe ütközik. Zlinszky jelezte, hogy a miniszterelnökkel folytatott tárgyalásai alkalmával, a miniszterelnök ígéretet tett, hogy úgy a papirhiány, mint más nyersanyagok beszerzése és biztosítása dolgában intézkedni fog.

HIREK.

Fábry-alapítvány.

— Az első adományok. —

Az Aradi Ujságírók Egyesülete mélyeség fájdalommal gyászolja nagyevű elnökét Fábry Sándor dr.-t, aki igaz szeretettel karolta fel az ujságírók érdekelt és naggyá tette az Ujságírók Egyesületét. Az aradi ujságírók a kegyelet és a hála érzésével megörökíteni kívánják Fábry Sándor dr. emlékét és nevére alapítványt létesíteni, amelynek első talpkövét *Stauber József* főszerkesztő rakta le az alábbi levélben, amelyet *Furagó Rezső* alelnökhöz intézett:

Mélyen tisztelt Alelnök ur! Megboldogult Elnökünk, Fábry Sándor dr. ravatalára szánt koszorú megváltása címén idecsatolok tisztelet tel száz koronát. Szeretném, ha e szerény összeg első téglája lenne egy Fábry Sándor dr. nevét viselő alapítványnak, mely az Aradi Ujságírók Egyesületének kebelében tovább szolgálja Fábry Sándor dr. nemes intencióit. Kiváló tisztelettel: *Stauber József*.

Stauber József kezdeményezésére az alapítványt a mai napon *Furagó Rezső* 50, *Kalmár Nándor*, *Sulik Kálmán*, *Sugár Jenő* dr., *Réthy József* és *Lippai Dezső* 20—20 koronával gyarapították.

Kérjük azokat, akik együtt éreznek azokkal a törekvésekkel, amelyek Fábry Sándort irányították, hogy koszorú megváltás címén vagy egyébként adományait szerkesztőségünkbe juttatni sziveskedjenek, hogy tekintélyessé növeljük azt az alapítványt, amely minden időkben Fábry Sándor érdemeit és emlékét fogja hirdetni.

Diákok éhségstrájkja.

(Rossz a diákmenza kosztja.)

Budapestről jelenti tudósítónk: A városház-utcai diákmenzán ma délben mintegy háromszáz diák éhségstrájkba lépett. A strájkot a menza kosztjának gyökeres megjavítása érdekében rendezték. Amíg *Hubert Emil* dr. vezette a menzát, teljesen rossz és hiányos volt az ellátás és a diákok nem fogytak ki az elkeveredett panaszokból. Most *Schuller Dezső* tanácsjegyző vette át a menza vezetését és friss ambícióval fogott hozzá az élelmezés megjavításához.

Hubert Emil dr. idejében margarinnal főztek, *Schuller* ezt megszüntette s a menzába vegyész is rendelt ki, aki felügyel az ételek minőségére. A diákok elismerik az új vezetés jóindulatát s a bajok legfőbb okát a Népszállókonyhájának vezetőségében keresik, amely a diákmenza számára főz. Az étkezés mai rendje ellen is kifogásuk van a diákoknak, mert csak turnusonként bocsátják őket az étterembe s addig a többieknek a hidegben, az udvaron kell ácsorogniuk.

A diákok mindezeknek a panaszoknak a dolgában küldöttséggel keresték fel *Bárczy* polgármestert és arra kérték, hogy vizsgálta meg a Népszállókonyháján uralkodó állapotokat, sürgősen javítsa meg élelmezésüket, a menzát pedig vagy bővítsék ki, vagy állítsanak fel fiókot.

Bárczy polgármester megvizsgálta a diákokat és kifejtette, hogy gondoskodni fog az élelmezés javításáról.

— **Kitüntetett aradi tisztek.** A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért *Kárlík István* első honvéd tüzérezredbeli századosnak, *Gyulányi István* 2-ik honvédgyalozezredbeli főhadnagynak és *Szentirmay György* 33-ik gyalozezredbeli főhadnagynak a hadi-ékitményes III. osztályu érdemkeresztet a kardokkal adományozta.

— **Koszorúmegváltás.** *Czédly Károly* dr. ügyvéd, kir. tanácsos *Fábry Sándor* dr. ravatalára szánt koszorúmegváltás címén 50 koronát adományozott az Aradi Gyermekmenhelyi Egyesületnek.

— **A makói polgármester választás.** Makóról jelenti tudósítónk: Ma délben járt le a *Galambos Ignác* dr. polgármester elhunytával megüresedett makói polgármesteri állásra kiírt pályázat határideje, melyre csak egy pályázat érkezett: *Petrovits György* dr. helyettes polgármesteré. A választás e hó 22-én, csütörtökön lesz.

— **Gyászsistentisztelet az elhunyt uralkodóért.** *Ferenc József* elhalálozásának első évfordulóján, e hó 21-én, szerdán délelőtt 10 órakor az aradi róm. kath. templomban gyászsistentiszteletet tartanak.

(Az első fagy.)

Az egyre veszedelmesebb lépésekkel közeledő tél tegnapra elküldte hozzánk haragos heroldját: fagyott. Az éjszaka már finom, vékony jégmez rakódott az utcai tölcsáakra, az ablakok sarkaiban megbújó pókhálók szürkés-fehér köpenybe burkolódtak, a szegény, künniejtett sarki rendőr füleig felhuzott prémes bundájában méregette a részvétlen járdát és a kései vándor futó lépésekben tartott hazafelé. A hideg egész nap tartott. Komolyra fordult az idő és mindenki arra gondolt, hogyan fogjuk az ideit telet kihuzni, hogyan fogjuk szobáinkat fűteni, amikor már a közüzemeket is a megállás veszélye fenyegeti? Elszállt a gondolatunk a harcterek felé is, a hol szerettemk már a negyedik téli háborút vívják; a szívünkkel a frontok felé fordultunk, ahol apák és fiúk együttesen véreznek az itthon didergő hozzátartozóikért. Jött a fagy, bezöregtetett az ablakokon a dermesző hideg és félve és aggódva csináltunk mérleget. A háboru alatt még soha nem féltünk így téltől, min az idén, még soha nem tartottuk oly veszedelmesnek a földnek hermelimpalástba való átöltözködését, mint most, amiről nagyon szomorú jóslatok hangzanak el. A cipőtlének, a tüzelő anyaggal való ellátatlanok feketé, hatalmas táborra nagyon megnövekedett és félünk, hogy ez a fázló, éhes, háboru-tépte had az idén nehezebben fogja elviselni a tél könyörtelenségét, mint eddig viselte.

— **Kitüntetett aradi főorvos.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király *Frint Sándor* dr. aradi főorvosnak harmadszor adományozta a signum laudis-t a kardokkal. *Frint Sándor* dr. mindig a legnagyobb odaadással és bátor elszántsággal teljesítette katonai-orvosi feladatát, amit a legjobban bizonyít a jelenlegi királyi kitüntetés is. *Frint* dr. hosszas harctéri szolgálat után most a katonai járványkórházban teljesíti nehéz és felelősségteljes orvosi kötelességét.

— **Halálozás.** *Balogh Jakabné* szül. *Klein Nánotta* hosszas szenvedés után november hó 19-én 75 éves korában elhunyt. Temetése szerdán d. e. 10 órakor lesz az Eötvös-u. 8. sz. gyászszobából.

— **Hogy élnek bakáink Olaszországban.** Egy jókedélyű tüzérhadnagy írta Olaszországból szüleinek azt a levelet, melyből a következő részletet közöljük:

— Már két napja, hogy nem marsoltunk mert a digók a hidat felrobbantották a Tagliamento. Ma este megyünk át pontonokon. A gyalogság azonban átgázolt és tudja Isten, merre hajtja azt a gyáva csordát? A foglyok száma már túl van a 300 ezren. Ametre járunk, kastélyon alul nem is adjuk. Minden bakának ekvipázsa, vagy legalább egy biciklije van és egy hizó disznó utána kötve. Ugy élünk, mint az Istenek az Olimpuszon, legalább 10 kilót híztam a nagy és fáradságos marsok ellenére. Gyönyörű az idő, igen csak kint vagyunk, még az ebédet is a kertbe a pálmák alatt esszük. Alig várom, hogy egy kultur városba érjünk megnézni egy kis képtárat, bátha néztem jönne egy kis Tintoretto.

— **Bölöni László szélhámosaság.** *Bölöni Domokos László*, aki *Barabás Béla* dr. aradi főispánnal tett szélhámos kísérletet, kihaligatásakor arra hivatkozott, hogy *Osváth István* nákospalotai terménykereskedő bizta meg a vásárlási igazolványok megszerzésével és ezt egy nála levő megbízólevéllel igazolta is. Egy fővárosi hírlapíró beszélt *Osváth* nével a nákospalotai *Bocskai-utca* 26. szám alatti lakásán. Az asszony elmondta, hogy három hét előtt ismerkedett meg *Bölöni Domokossal* a Rémi-kávéházban és mindjárt arra vállalkozott, hogy nagy üzleteket fog csinálni. Le is ment a *Hajdúságba* és *Szabolcsba*, de nem boldogult, mert nem volt igazolványa. Elhatározta, hogy valamelyik nagyevű ember protekciójához folyamodik. *Barabás Bélát* már korábban kiszemelte és több ízben kereste mátyásföldi villájában, azonban a főispán az egész családjával Aradra költözött. *Bölöni Domokos László* nevét jól ismerik a budapesti rendőrségen. Szeptember 17-én szabadult ki a gyűjtőfogházból és lopás, sikkasztás és orgazdaság miatt most is eljárás folyik ellene. Tavaly egy barátjával megszöktette egy posti cukrász fiatal és gazdag feleségét, akivel egy kávéházban ismerkedtek meg és mindketten, viszonyt folytattak vele miközben mindemből kifosztották. *Bölöni Domokos László* előkelő, gazdag családból való. Rokonságtól havonta ezer korona apanázt kapott. Egy ízben már tébolydában is volt megligyeles alatt. A rendőrség intézkedésére ma vagy holnap Budapestre szállítják.

— **A gyermekmenhely igazgatói állása.** Az aradi gyermekmenhely megüresedett igazgatói állására ma járt le a pályázat. A pályázók közül *Barabás Béla* dr. főispán hármat fog a belügyminiszternek ajánlani. Az igazgatófőorvosi állásra a következők pályáztak: *Kovács Bertalan* dr., a nagyváradai gyermekmenhely orvos, *Kugel Ede* dr. aradi orvos, *Kertész Béla* dr., a szabadkai gyermekmenhely másodorvosa, *Kardos Géza* dr., a szegedi gyermekmenhely orvos, *Luszt Ferenc* dr. ezredorvos, *Niedermayer Geréb* dr., a budapesti gyermekkórház segédorvosa, *Prohászka László* dr., Aradváros tb. főorvosa, *Russy Sándor* dr., geszti törzsorvos és *Reisz Elek* dr. segédorvos.

— **Kincsek a városgazda lakása előtt.** Az elmúlt éjjel *Páll Egon* városgazda zajra ébredt fel. Kiment a lakása elé, ahol egy nagy bűdön sertés-zsirt, több kiló szappant, 50 tojást és egy üres abroszt talált. Csakhamar megjelent két csendőr, akik a zsákmányt elvitték. A csendőrök elmondták, hogy munkájukban megzavart betönök helyezték el a kincset a városgazda lakása előtt s azután elmenekültek. A csendőrök eddig még nem találtak meg a betönöket.

— **A házbérijövedelem bevallása.** Ma jelent meg a városi adóhivatal részletes hirdetménye a házbérijövedelem bevallása tárgyában. A hirdetmény felsorolja azokat a pontokat, melyek alapján a házbérijövedelmeket be kell vallani.

— **A sertések rekvirálása.** A polgármester ma a következő hirdetményt tette közzé: Az Országos Közélelmezési Hivatalt vezető m. kir. miniszterium a szabad sertések rekvirálását Arad sz. kir. város területén elrendelte. Felhívom a város lakosságát, hogy a rekvirálással járó eljárások elkerülése céljából a házi és gazdasági szükségleten felül hízalt 80 kg.-on felüli sertéseket a Haditermény által megbízott *Denczig István* bizományosnak (Arad, Vadászkiirtszálló, I. em. 7. ajtó, 64. sz. telefon (szabadkézből leendő megvétel céljából ajánlják fel a mai naptól számított 5 napon belül).

— **Adományok.** *Frenud Ignác* hadnagy, az augusztus novemberi Marschkomp. gyűjtése, szerotett parancsnoka hősi elhunytával 430 korona. Mindezen adományokért hálás köszönetet mond az Arad városi Vörös Kereszt választmány nevében *Vásárhelyi Janka* elnök, *Hász Erzsébet* alelnök. Magyar-francia cognac gyár *R. Marty* és *Társai R. T.* *Fábry Sándor* dr. ravatalára szánt koszorú megváltása címén 300 koronát küldött és, pedig: *Hadiárvák* Arad városi alapjának 100, aradvármegyei rokkant alapnak 100, aradvármegyei Vörös Keresztnek 100 korona.

LEGUJABB.

Érkezett éjjel 3 órakor.

Palesztinából — zsidó állam.

— Oroszország Németországgal — Japán ellen. —

London. Az ententbeli országok, élükön Angliával behatóan foglalkoznak egy Palesztinában felállítandó zsidó állam létesítésével. A tervhez Amerika beleegyezését is bírják, sőt az Egyesült Államok részéről a terv keresztül vitelében hatalmas pénzüsszegek is rendelkezésére állanak az intéző köröknek. A Palesztinában szervezendő zsidó állam ügye a tárgyalásokat vezető bizottságok előtt tökéletesen kialakult és megbízottak mentek Németvárra és Londonba, hogy a kérdés további részét elintézzék.

Basel. Zürichben szombaton nagyarányú béketüntetés volt. Ezért úgy Zürichben, mint a többi svájci városban nagy katonai intézkedéseket tettek, hogy az esetleg megismétlődő zavargásokat meggátolják, vagy megfékezzék.

A szombat esti tüntetésnek három halottja van. Hárman súlyosan megsebesültek, százhuszan pedig könnyebben. A katonák és a rendőrség számos letartóztatást tett. Több szociálista vezér is letartóztatott között van. A svájci szociálisták nagyrésze kijelentette, hogy távol áll a tüntéstől. A viszonyokkal ismerős publicisták úgy tartják, hogy a zürichi tüntetés és az oroszországi helyzet között összefüggés van. A svájci tüntetést Lenin ottani hívei rendezték. Svájcban azt a hit terjesztik, hogy Lenin és Trockij azért akarják befejezni a háborút, hogy aztán Németországgal szövetségbe Japán és az Egyesült Államokkal vívják meg harcukat. Ilyen tartalmu röpiratokat osztogatnak a munkások között.

— Magyar szociálisták béke tüntetése. Budapestről telefonálja tudósítónk: A magyarországi szociáldemokrata-párt akciót indít az annexió és kártérítés nélküli béke érdekében. Vasárnap a párt tüntető-felvonulást fog rendezni. Délelőtt 10 órakor gyűlekeznek a szociálisták a Tisza Kálmán-téren, ahonnan a Millenniumi-emlékoszlophoz vonulnak. Itt több szónok fogja méltatni a felvonulás jelentőségét.

— Milyen fizetést kér ma egy — konyhakertész. Eger városának kertgazdasága azzal a kéréssel fordult Paverle Nándor újvidéki rendőrőrkapitányhoz, hogy ajánlja a részére egy ügyes kertészt. Újvidéken igen jó lábbon áll a konyhakertészet és bizonyos volt, hogy ott akad. A főkapitány csakugyan talált egy szerb zöldségkertészt, aki a következő feltételek mellett volna hajlandó az állást elfoglalni: Havifizetés: 700 korona, vagyis évenként 8400 korona évente, 16 métermázsa buza, 12 métermázsa kukorica, 6 métermázsa árpa, 1 tohén és annak eltartása, lakás, fűtés és világítás = 500 korona, évenként 24 kilogram szappan, 24 kilogram só, 50 kg. bab, 6 métermázsa burgonya, 100 kg. vöröshagyma, 1 darab öreg göboly és aprójszág tartása, havonta 4 kg. szalonna, havonta 2 kg. zsir. Az oda- és visszaszállítási költségek esetleges hurcolkodásnál. Nyáron át főzeléket a házi szükséglet részére a kertből. Az összeg, csak a maximális árakat véve figyelembe, így 13.244 koronára rugna. Ennyi évi, jövedelem biztosítását kívánja egy kertész ugyanakkor, amikor egy főiskolát végzet családos állami tisztviselő a háborús pótlékkal együtt 5-6000 koronából kénytelen tengődni.

— Razzia a zugszállodában. Az elmúlt éjjel Nyáry Béla rendőrfelügyelő több rendőrral razzia rendezett a Leiningen-utca 11. sz. alatt levő zugszállodában, ahonnan 11 nőt állított elő. Az előállított nőket Grunáz László kihágási bíró tilos szerelmeskedés miatt elzárásra ítélte.

— Adományok. Bancsák István emlékére megörökítő iskolai alapítványra újabban a következők adakoztak: Révfy Lajos dr. és neje

20 K., özv. Almási Pálné 10 K., Illés-utcai községi elemi iskola tantestülete 10 K., Béla-téri községi elemi iskola tantestülete 10 K.

— Könyvújdonságok Deák könyvkereskedésében Forray-u.

— Könyvtárakat, hangjegyeket és festményeket vesz Kerpel.

Bosnyák csapatok hőstettei (Olaszországban — Albániában.)

Budapest, november 19. (Hivatalos.) Olasz harctér: A Feltettől délre emelkedő hegyvidéken Krausz Aliréd tábornok csapatai tegnapelőtt heves és az éjszakába nyúló küzdelembe rohammal elfoglalták Ouero falut és a Monte Cornellát. Az ellenség több, mint egy ezerszáz foglyot hagyott kezünkön. A siker, melyet tegnap többi tér nyéréssel kibővítettünk, főképen a bevált bosznia-hercegovinai második gyalogezred és német rohamosztatok rajtaütésének köszönhető. Galiótól északkeletre több olasz támadás ismét véresen összeomlott: Keleti harctér: változatlan. Albánia: Albániában a bosznia-hercegovinai vadászok rohamcsapat vállalkozása a faresi olasz hídő ellen a Vajusa alsó folyásánál teljes sikerrel járt. A sokkal nagyobb számú megszálló őrséget elűzték és jelentékeny zsákmányt szállítottak be. Vezérkar főnöke.

Berlin, november 19. Nagy főhadiszállás jelenti: Nyugati harctér: A reggeli heves tüzhullámok után Flandriában a tüzérségi tevékenység délig csekély maradt. A látási viszonyok javultak. Délután a tűz ismét feléledt és egyes szakaszokon a tengerpart és Belelaire között nagyobb erőre fokozódott. A többi hadseregnél csekély előtéri harcoktól eltekintve a nap különös esemény nélkül telt el. Buckler hadnagy, akit harci teljesítményeinek elismeréséül alórmesterből tisztlé léptettek elő, tegnap egy ellenséges repülőgépet és két kötött léggömböt lőtt le és ezzel huszonhetedik, huszonnyolcadik és huszonkilencedik légi győzelmét aratta. A keleti harctéren és a Macedon arcvonalon nem volt nagyobb harci esemény. Olasz harctér:

Asiagótól északkeletre ellenség megismételte sikertelen és veszteségteljes támadásait, hogy visszaszerezze az elvesztett magaslatokat. A Brenta és a Piave között az utolsó napok a szövetséges csapatoknak nehéz hegyi harcokban újabb sikereket hoztak. Minden talpalattnyi földet küzdelemmel kell elragadni az olaszoktól, akik előkészített és természetből fogva is erős állásokban harcolnak. Ujjonnan odavont erőket vetettek előnyomuló csapataink elé, de ezek nem mérkőzhettek gyalogságunk felülmulhatatlan támadó erejével. Lépésről-lépésre szívós védekezés közben vonult vissza az ellenség. Rendkívül elkeseredett harcokban rohammal elfoglaltuk Guerotés az északnyugatra előreugró Monte Cornellát. Az ellenséget a Monte Tomban erősen kiépített állásába vetettük vissza. Ez alkalommal a német rohamcsapatok és a bosnyák-hercegovinai második számú gyalogezred különösen kitüntette magát. Egyezeregyszáz olasz jutott kezünkre. A Piave alsó folyásánál a tüzerharc időnként nagyobb hevességre fokozódott. Ludendorff, (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Színügyerek vitája.

(Helyár-emelés. — A szintársulat vándorlása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Ma délután öt órakor tartotta gyűlését a színügyi-bizottság, melyet az ott elhangzott felhívások után bátran nevezhetnénk „az elégedetlenek tanácsának” is. Az újságírókkal együtt éppen tizenhárman jelentek meg a teremben, a melynek konstatalása után, a számok nagy mestere, Zubor Andor meg is jegyezte:

— Itt ma meghal valaki. Természetesen csak egy erkölcsileg értent.

Minden szem Szendrey Mihály igazgató felé fordult, ki, mint egy delikvens a siralomházban, ült kényelmes karosszékeben az asztal végén az újságírók mellett. Jó szimattal ide húzódott a sajtó képviselőihez:

— Ezek csak nem hagynak el mormogta magában.

Az ülést Barabás Béla főispán nyitotta meg és Zubor Andor sietett felolvasni a szintársulat kérelmét a helyárak felemelése iránt. A szintársulat folyamodványából kitűnt, hogy hiába jár a közönség ilyen szokatlan lelkesedéssel a színházba, a színház fölött mégis átcsapott a deficit hullámverése, amennyiben — az október hónapot véve alapul — az összbevétel harminthatezer koronát tett ki, a kiadások pedig negyvenkétezer koronát mutatnak.

Az elszörnyűködés moraja hallatszott a paprikás kedvű színügyi bizottsági tagok páholya felől, de Barabás főispán egyelőre elodázta a kitörni készülő viharzást, amennyiben a gyűlés programjának első pontjára a színház bársonyfüggönyének kérdését hozta elő.

— Hol van a függöny? Miért nincs függöny? — kérdezték a színügyi bizottságnak ritkábban színházba járó tagjai, kiket aztán Kovács Vince világosított fel ékes magyarázattal, kifejtve, hogy: igen is — függöny van, noha nincs. Mert a függönnyt megrendelték, de a függönnyt nem szállították. A cég azonban megígérte, hogy majd szállítani fogja.

— De mikor? — kérdezte Múlek.

— Majd ha a király Budapestre jön, felelte Kovács Vince, akkor berendezik a Várszínházat s ott tíz méterrel többet rendelkeznek, hogy pont éppen nekünk Aradiaknak is jusson.

A bizottsági tagok megnyugodtak. De hát miért ne nyugodtak volna meg?

Most került csak sor a szintársulat kérelmének elbírálására.

— Megadjuk! — kiáltotta Lukácsy Lajos.
— Dehogyan adjuk, szólt ismét Mülek, annak a szintársulatnak, amely kirándulásokat rendez Csabára és Dévára, nem szavazok meg egy fillér helyáremelést sem. Nem emeli az aradi színház színárát, ha a tagokat Szendrey igazgató a mai közlekedési viszonyok mellett, hol Csabára, hol más városokba vándoroltatja, mert így a színész nem juthat farsztó szerepei után pihenéshez és meleg otthonhoz; a fűtetlen vasúti kocsikban összehűl és ennek következménye az a sok silány előadás, amelyben részünk van.

A színigazgatót ugyancsak vehemens erővel támadta Zerkovitz Rudolf is, aki a szintársulat fegyelmetlensége ellen emelt szót. Megtörtént ugyan, hogy a csabai előadások miatt Aradon nem volt sem ügyelő, sem rendező.

— De itt maradt helyettük a sugó, sugta Mülek s ennek működését aztán annál jobban hallhattuk fel a színügyi bizottság páholyáig is.

— A közönség engem igazol, válaszolt Szendrey és a sajtó világos és okos kritikái nem azt bizonyítják, hogy a szintársulat olyan rossz, mint amilyennek a bizottsági tag urak mondják.

— Helyes, szólt Zerkovitz. Ha ilyen jó a közönség és ilyen jó a kritika, akkor hálálja meg az igazgató ezt a jóságot azzal, hogy ne játszasson primadonna szerepeket husz egyszéges kezdő színésznőkkel. Hanem hozzon megfelelő erőket.

— Hozzájárulok a bizottsági tag urak véleményéhez mondotta Varjassy Lajos polgármester s a kifejezett kívánságok teljesítése után hozzájárulok ahhoz is hogy a szintársulat kérelmét teljesítsük, de csak 1918. októberéig, illetőleg a jövő téli színi szezon megkezdéséig. Egyszermind kötelezni kívánom Szendrey színigazgató urat, hogy jövődi társulatának névsorát már 1918. május elsején nyújtsa be a színügyi bizottságnak.

— De hát ki a direktor? Van-e direktor? Hiszen a színlapokon mindig csak a „szintársulat“ kéri a közönség jóindulatát, mondotta Angel István.

— Ez igaz, szólt ismét a polgármester, mi Szendrey Mihállyal kötöttünk szerződést, nem pedig a feleőtlen szintársulatot, tessék vállalni az igazgatónak az előadások konzekvenciáit s a színlapon a „szintársulat“ helyett az igazgató neve szerepeljen.

A szintársulatot Stauber József vette védelmébe: — Mülek színügyi bizottsági tag ur azt kívánja, hogy a dolgozó és fáradozó színészeknek legyen meleg otthonuk. Ugy gondolom, hogy ennek a meleg otthonnak a megteremtését elősegítjük azzal, ha nem zárjuk el a szintársulat elől a csabai és dévai utat. Hiszen amint most is megtörténik, vannak sorozatos előadások, midőn az énekes személyzet fizetése előadást tart, ilyenkor a drámai személyzet bátran elmélet — a meleg otthonhoz szükséges költségeket — megszerezni idegen városba is. A helyárak emelése különben is oly minimális, hogy azt kell gondolnom: a társulat bizonyára tekintetbe vette az emelés kalkulációjában a csabai és dévai kirándulások bevételeit is.

A bizottsági tagok közül többen helyeselték.

Szendrey emelkedett most szólásra s általános közmegelegedésre kijelentette, hogy a dévai kirándulásról — három jótékony célú es-

tétől eltekintve — teljesen lemond s a csabai színházat csak ez év végéig tartja meg, miután addig erre szerződése kötelezi.

Négül Barabás Béla elnöklő főispán foglalta össze a kérdéseket. Kijelentette, hogy a színügyi bizottság elfogadja Szendrey Mihály igazgatónak — de nem a szintársulatnak! — a helyár-emelésre vonatkozó kérését. Ezzel szemben Szendrey lemond Csabáról és Déváról. A színlapokon Szendrey Mihály neve jelenik meg a szintársulat jelzése helyett s az új helyárak már november 22-én, azaz csütörtökön életbe lépnek. Az ifjúsági előadások programját s a heti műsort az igazgatónak előzetesen be kell terjesztenie s ifjúsági előadások céljaira csakis rodalmilag és erkölcsileg kifogástalan darabok vehetők fel. A színház újonnan megállapított helyárai a következők lesznek: A proscénium páholy 19.50 K. A közép páholy 17.50 K. Az elsőrendű páholy 15.50 K. Ez összegből 1 korona 50 a város pénztárát illeti minden páholy után. Az elsőrendű támlásszék 4.80 K., melyből 80 fill., a másodikrendű támlásszék 3.60 K., melyből 40 fill., a harmadrendű támlásszék 3.— K., melyből szintén 40 fillér jut a város pénztárának. A II. emeleti, a III. emeleti és karzati helyárak nem emelkednek.

— Köszönettel fogadom a színügyi bizottság jóakarát — mondotta Szendrey Mihály. (de hogy mit gondolt magában, arról nincs módunk beszámolni.) S még van egy kérésem: Ditrói Mór, az országos színészegyesület volt elnöke, a modern magyar színészet uttörője, mos bucsuzik régi diadalainak színterétől. Azt hiszem, helyénvaló volna, ha a megfelelő időpontban őt, az aradi színügyi bizottság, akár sürgönyileg, akár levélben üdvöznél, annyival inkább, mert Ditrói Aradon kezdte művészi pályáját.

MŰVÉSZET.

Színházi műsor.

Kedden: Sztambul rózsája, újdonság először. Bérletszünet. Szerdán: Sztambul rózsája. Bérletszünet. Csütörtökön: Sztambul rózsája. Bérletszünet. Pénteken: Sztambul rózsája. Szombaton délután: Legénybucsu, este Sztambul rózsája.

* A magánhangképzésről tartott vasárnap délután élvezetes, világos és szép előadást Tötössy Dalma. A pompás előadónő minden szavát felfokozott figyelemmel hallgatta végig az előkelő közönség. Ugy a tárgyi csoportosítás, mint a megnyerő, színes előadási mód Tötössy Dalma kvalitásáról tettek bizonyosságot. A lelkes publikum melegen üdvözölte az előadás végén a kitünő előadónőt.

* Az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet december 8-iki jótékony célú tea-délutánja iránt a közönség széles rétegeiben mindenféle nagy érdeklődés mutatkozik. A Nők Otthona s az ezzel kapcsolatban december 1-én megnyitandó Napközi Otthon humánus céljaira bizonyára szép feleletet fognak nyerni a tea anyagi eredményében. A sétahangverseny keretében lezajló sorolás is nagy vonzerőt fog képezni, miért is ezután is felkéri a rendezőség az adakozni kívánó közönséget, hogy a sorolás céljaira szánt mindenféle tárgyakat (játék, diszmi, élelmiszer) özv. Purgly Lajosné fővédasszony lakására (József főherceg-ut 21. sz.) elküldeni sziveskedjenek.

— Hadsegélyző olvasójelek. Kedves és hasznos dologgal lepte meg a Hadsegélyző Hivatal a magyar olvasó közönséget: a háború kiemelkedőbb epizódjait illusztrált olvasójeleket adott ki. Az illusztrációkat: Heyer Artúr, Juszko Béla, Eder Gyula, Helbing Ferenc, Dudás Andor és Tornai Gyula festőművészek rajzolták. Az olvasójelek nemcsak mint az olvasás hasznos és nélkülözhetetlen eszközei bírnak értékkel, de művészi színvonaluk miatt fogva maradandó becsei háborús dokumentumok is. Az olvasójelek, melyeket a Hadsegélyző Hivatal az árvák és özvegyek javára darabon-

kint 20 fillérért árusít, kaphatók a Hadsegélyző Hivatalban V., Akadémia-utca 11., telefon 10 11.

* Pap Lya, Márkus Lili, Dfenzl Oszkár együttes hangversenye a hó 23-án lesz megtartva. Jegyek Scherhag cégnél.

Áremelkedés a tőzsdén.

Szilárd irányzat, élénk forgalom.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Az értéktőzsdén szilárd irányzat és élénk forgalom mellett indult meg az üzletkötés. Különösen a Kulissz-piacon jelentkezett az áremelkedés. A Magyar Hitel és Osztrák Hitel 10—15, az államvasutak részvénye 20, a Fabank 30, a Hazai bank 80, a Salgótarjáni 40, a Rimamurányi 20, a Közuti 80 koronás emelkedést mutatott. Később nagyobb arányú realizációra nyugodtabb forgalom mellett a részvények árnyereségük egy részét ismét leadták, de az irányzat tovább is tartós volt.

A korlát-piacon mára szintén megszilárdult a hangulat. Az értékek a megnyitáskor magasabb árfolyamon keltek el, mint legutóbb, később a kereslet fokozódott, különösen a Nasicira és a Schlick-papírra jelentkezett sok vevő. A Nasici 300, a Schlick 100 koronás áremelkedést ért el. Utóbb, amikor a vásárlók táborával szemben eladó alig akadt, a két részvényt kiemelték a forgalomból. A többi korlát-érték az átmeneti árhullámozás után szintén emelkedő áron kelt el.

A kulissz-értékek zárlati árfolyama a következő: Magyar Hitel 1230, Osztrák Hitel 930, Jelzálog Bank 593, Leszámitoló Bank 783, Fabank 932, Agrár Bank 1024, Hazai Bank 665, Magyar Bank 910, Rimamurányi 1092, Közuti 912, Államvasutak 1026, Déli vasut 122.

Este telefonálta budapesti tudósítónk: Az értéktőzsde normális képet mutatott. A megnyitáskor a hangulat szilárd volt. A kulissz-piacon a bankpapirokat favorizálták. Így például az Agrár bank a pénteki zárókurzussal szemben 60, a Hazai bank 90, a Fabank 55 koronával emelkedett. A forgalom folyamán egy kis hanyatlás következett be, de az üzleti idő vége az ár folyamok megszilárdultak. Igen szilárd volt a járadék-piac is.

A mai legalacsonyabb és legmagasabb kurzusok a következők voltak: Magyar Hitel 1312—1340, Osztrák Hitel 922—946, Agrár bank 1005—1045, Fabank 928—945, Hazai bank 653—700, Keresk. bank 5850—5900, Magyar bank 895—915, Magyar Általános Kőszénbánya 2190, Salgótarjáni Kőszénbánya 1135—1200, Beocsini cementgyár 1090—1120, Viktoria malom 2030—2070, Budapesti gőzmalom 3900, Borsod-miskolci malom 1460, Rimamurányi 1090—1135, Ganz-Danubius 4400—4500, Fegyvergyár 1000—1020, Ruggyantagyár 1150—1200, Klotild vegyipar 640—670, Nasici tannagyár 3300—3425, Osztrák-magyar államvasutak 1026—1045, Adria Tengerhajózás 1900—1975, Atlántika 1650—1700.

OLVASSA NAPONTA

az „Aradi Közlöny“ apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny“-ben. —

Leszállítják a lisztadagokat.

(Deficitje lesz a Közélelmezési Hivatalnak.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megbízható forrásból kapjuk azt a hírt, hogy a közlelmezési miniszterium a liszt fejkvótáját hamarosan *le fogja szállítani*. Az erre vonatkozó rendelet állítólag már el is ment a törvényhatóságokhoz. A rendelet értelmében mindazoknak, akik vásárlási engedély alapján egész évre ellátták magukat gabonával, illetve liszttel, a fejkvóta leszállítása következtében előálló külföldi kifizetést be kell szolgáltatniuk. Az Aradi Közlöny tudósítója ma felkereste Exterde Kálmán bárót, az aradi Közlelmezési Hivatal vezetőjét és megkérdezte, hogy mit tud a miniszterium rendeletéről. Exterde Kálmán báró a következőket mondta:

— A rendelet még nem érkezett meg Aradra, de előrelátható volt, hogy a liszt fejkvótáját a kormány *le fogja szállítani*. Ennek bekövetkezését nem is volt nehéz kitalálni. Az átvételi bizottságok már befejezték működésüket, amelynek ugyszóiván semmi eredménye se volt. A termelők legnagyobb része már régen beszállította gabonáját a Haditermény részvénytársasághoz s így nem is volt mit átvenni. Ugyilátszik, hogy az idején gabonatermés nem lesz elegendő arra, hogy a közönség szükségletét a mostani fejkvóta arányában kielégítse. A kormány tehát az adagok leszállításának eszközehez folyamodik, hogy az ország lakosságának élelmezését biztosíthassa.

— Nálunk Aradon a helyzet rendkívül nehéz. A város vezetőségét gyakran megtámadták, amiért a már régebben elrendelt felemelt liszt-készletet nem adja ki. A város szívesen eleget tett volna a rendeletnek és teljesítette is volna a követeléseket, ha megfelelő lisztmennyiség állt volna rendelkezésére. Az Aradnak kiutalt lisztmennyiség azonban nem futotta volna, hogy az elrendelt felemelt kvóta alapján kapjon a közönség lisztet. Most azután a közönség kénytelen lesz belenyugodni a kisebb adagokba, amelyek azonban véleményem szerint *még mindig nagyobbak lesznek, mint az elmúlt esztendőben kiutalt lisztadagok*. A Közlelmezési Hivatalra, amelyben a kvóta leszállítását elrendelik, rengeteg adminisztrációs munka hárul, de ezenkívül sok dolgot fog adni az is, hogy házról-házra járva felogalja a felesleges liszt-készleteket. Azok, akik ellátták magukat egész évre liszttel, kénytelenek lesznek majd az adagok redukálása következtében előálló feleslegüket beszállítani. Arra a kérdésre, hogy ezzel a fölösleggel mi fog történni, vajjon be kell-e szolgáltatnunk a Haditermény részvénytársasághoz, vagy pedig a lakosság között osztogatjuk e szét, választ adni nem tudok.

Tudósítónknak arra a kérdésre, hogy a Közlelmezési Hivatal haszonnal dolgozott-e ebben az évben, Exterde Kálmán báró azt a felvilágosítást adta, hogy nemcsak hogy haszon nincs, hanem *deficitre van kitérés*, mert az az 1 és fél százalékos haszon, amellyel a Közlelmezési Hivatal dolgozik, nem elegendő az adminisztrációs kiadás fedezésére.

Debrecenből jelentik: A közlelmezési igazgató bejelentette a város tanácsának, hogy a köz-ellátás az első félévben 133,096 korona, a második félévben 291,341 korona, az első évben tehát 424,445 korona eredménnyel, vagyis *üzleti tiszta haszonnal záródott*.

Rendőrök a Balatonban.

(Erdőjáró itélt aradi kávé.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Talán egyetlen kávé sem haragszik úgy a rendőrökre, mint Birman József, a Deák Ferenc-utcai Balaton-kávéház tulajdonosa.

— Ezek a rendőrök! Ezek a rendőrök! — szokta volt mondogatni vendégei előtt, mindig macerálnak. Ma így tegyek, holnap úgy csináljak, ekkor bezárok, akkor kinyissak. Hát nekik tartom én a Balatont? Ha a vendégeimnek jól esik a Balaton vize, akarom mondani: a kávéházam kávéja, mit üti akkor bele az orrát minden piszocsár rendőr!

Egyszer azonban elszámította magát a kávé és olyanok előtt talált tiszteletlenül nyilatkozni a rendőrségről, akik nem voltak hajlandók Birman nézetét osztani. Bakossy Tivadár Grell József és Cseke Károly előtt 1916. márciusában azt találta mondani Birman:

— Minden rendőr egy piszkos! De ezentul ő is ilyen módon viselkedik velük szemben. Azelőtt, ha egy rendőr bement a kávéházba, azt etette és itatta, de ezentul rájuk se néz többet. Tudja ő nagyon jól, hogy a rendőrök azért ólálkodnak a vendégeik és kávéházak körül, hogy időnként bemehessenek oda egy kis potya ételre és italra!

Ezek bizony olyan nekieresztett mondások voltak, amelyek, ha igazak lennének, azaz hivatalos nyelven szólva: a valódság esetén felelmi vagy büntvádi eljárást vonnának maguk után.

Bakossy Tivadár, Grell Károly és Cseke Károly el is mondták több helyen az esetet s valódság meg tudta a rendőrség is. A szabadszájú kávé ellen rágalmozás vétsége miatt indult meg az eljárás és ma zajlott le a tárgyalás. A tanúk egyértelműleg vallottak s recitálták megbotránkozva Birman szavait, mire az elnök kérdés intézett a vádlotthoz:

— Beismeri ezek után, hogy az inkriminált kitételeket mondotta?

Birman felnezt az elnökre, megpihentette szemét a szavazó bírákon, egy kicsit csak vergatta a nyakát, végül elszánta magát a válaszra:

— Hába tagadnám, hát beismerem!

Az elnök: Nagy József és a két szavazóbíró: Aknay Andor és Horváth János összesugtak s Birman sorsa el volt dölvé. Így kapott a Balaton tulajdonosa 5 napi elzárásra átváltoztatható 100 korona pénzbírságot.

KÖZGAZDASÁG.

Kirchner altábornagy

a hadikölcsön biztosításról.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A honvédelmi miniszterium hadsegélyző hivatalának vezetője Kirchner altábornagy ma levelet küldött Varjassy Lajos polgármesternek. Az altábornagy közli, hogy egy biztosító társaság nagyszabású hadikölcsönbiztosítási akciót indít. A biztosítás előnyös módja a hadikölcsönjegyzésnek, mely lehetővé teszi egyrészt, hogy a legszélsebb néprétegek csekély anyagi eszközök birtokában is elegendő tehessenek hazafias kötelezettségüknek, másrészt a hadikölcsönbiztosítás életbiztosítást is foglal magában, gondoskodást a jövőről és a családról.

A hadikölcsönbiztosítás a legelősebb díjak és előnyös feltételek mellett történik s minden egyes biztosítás után néhány fillér jut az elesett hősök özvegyei és árvái javára gyűjtött országos alapra. Az altábornagy arra kéri a polgármestert, hogy ebben az akcióban a VII. hadikölcsön alkalmából is részt fog venni és felhívja a hatóságok figyelmét a hadikölcsönbiztosításokra.

Az aradi pénzügyhatárknél a mai napon a következő jegyzések történtek:

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál: Aradi Sertéshizlalo és Malomipar r.-t. 60 ezer korona, Aradi Élelmiszer-vállalat 20 ezer korona, Deutsch Artur 50 ezer korona, Deutsch Artúr 10 ezer korona.

Az Aradi Ipar- és Népbank-nál: Stengl Andor 5,000.— k., Valenta Mariska 100.— k., Braun Béla 2,000.— k., Binyó János 1,000.— k., Zsolt Mihály 2,000.— k., Lipták L. András 400.— k., Lipták G. János 10,000.— k., Galik András 1,000.— k., Laurincez Pál 2,000.— k., Zelenyánsky Mihály 1,000.— k., ifj. Botyanszky Mihály 2,300.— k., Knyihár Pál 500.— k., Novák József 2,500.— k., Brenyovszky Pál 2,000.— k., Kovács Vilmos 10,000.— k., Lipták G. Pál 20,000.— k., Ledrich Gábor 3,000.— k., Achim Pál 500.— k., Medovarszky János 300.— k., Laporitzky György 500.— k., Lehoczky Máttyás 3,000.— k., Lepény János 1,000.— k., Brenyovszky György 2,000.— k., Tartalék kőrház 35,000.— k. *Mai jegyzések összege 107,100.— korona. Eddigi jegyzés: 3,247,100.— korona.*

A Polgári Takarékpénztárnál a jegyzések összege 131 ezer korona.

— A burgonya ára. Amikor a burgonyaáremést zár alá vették és a rekvirálás foganatosítását Hadik gróira bízták, arra vonatkozóan is kiterjeszkedett a rendelet, hogy a rekvirálás esetén a maximálnál egy ötöddel olcsóbb árat fognak megteríteni. A közlelmezési miniszter azonban legutóbb elrendelte, hogy a teljes maximális árat kell megfizetni ama mennyiség után is, amelyet a rekvirálási eljárás során felajánl a termelő. Ez a maximális ár pedig az étkezési burgonyánál 22, más burgonyánál 20 korona métermázsánként. Mindezt pedig azért említjük meg, mert több jelentésből arról győződünk meg, hogy a rekvirálás elrendelésével kapcsolatban, amelynek november 8-án kellett megindulnia, az árak tekintetében ellentétes a fellogás. Megállapítjuk ez alkalommal azt is, hogy a kiadott vásárlási engedelmek már csak a burgonyaközpont hozzájárulásával használhatók fel és hogyha az átvétel nem ebben a hónapban történik a termelőnek decemberben 50, azontul 1 korona plusz jár métermázsánként és hónapoként.

— Fizessünk adót. A városi adóhivatal felhívja mindazokat az adózókat, akik a városi adókönyvben előirt köztartozásaikat, valamint lövedelmi adójukat e hó 11-ig be nem fizették, nyolc napon belül, vagyis e hó 24-ig fizessék be.

— A szolnok—csongrád—szegedi hajójáratok megszüntetése. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatója közhírré teszi, hogy személyszállítással egybekötött menetrendszerű teherjártait Szolnok—Csongrád és Szeged között, kis víz miatt további intézkedésig megszüntette.

— Ingatlanok forgalma. Özv. Richter Jánosné eladta a Deák Ferenc-utca 18. sz. házat 68,000 koronáért Molnár Antal és nejeinek. — Binder Elek és neje eladták az Illés-utca 115. sz. házat 7000 koronáért Mádi Sándornak. — Pesti Sándor és neje eladták a Trombita-utca 11. sz. házat 7000 koronáért Fell Agostou és nejeinek. — Schriffert József eladta a Kapu-utca 1. sz. házat 24,000 koronáért Molnár Ká-

Folyóné és nejeinek. — Scheibel Vilmos eladta az aradi 8210. sz. tjkvben felvett ingatlanát 12,500 koronáért Bogseh Aurélnak. — Kiss Julianna eladta a Rákóczy-utca 5. sz. házat 85,000 koronáért Kera Jánosné, Lázár Kornéliának. — Pálmai János és neje eladták az Illés-utca 76. sz. házat 12,000 koronáért Ditt-rieh Albert és nejeinek. — Beslity Miloradné eladta a Csatorna-utca 4. sz. házat 7000 koronáért Kiss Mihály és nejeinek. — Prodanovits Demeter (Miklós) eladta a Szt. Pál-utca 5. sz. házat 38,000 koronáért az aradi Autonóm Orthodox Izraelita hitközségnek.

MOZI.

* A mozi tróda hírel. Az élet éjszakája (Magda Sonja film I. az Urániában.) Uj név viselője mutatkozott be tegnap a vásznon. Első debüje alkalmával azonban már olyat produkált, amit eddig csak a mozi kiforrott művészeitől kaptunk. Minden mozdulata művészi és beszédesen kifejező. Drámai ereje kifoghatatlanul erős és izlésees kifejezéseiben van valam újdonserü. Szép és előkelő megjelenése segítségével fascinája a nézőt és mintha tudatában volna erejének egyéniségének minden vonzó oldalát már a bemutatkozás alkalmából a néző elé vitte. Maga a film is érdekesítő, mesésében, kidolgozásában egyaránt és így szerencsés a keret is, melyben ez a bemutatkozás történt. — *Isten ostora.* A nemű betegség leküzdésére alakult liga propaganda filmje leközelebb az Urániában. — *Szenzációs detektívdráma az Apollóban.* (Az új Harry Piel sorozat első filmje.) Hétfőn került bemutatásra az Apolló-színházban az új Harry Piel-sorozat első filmje, a Titokzatos telefon. Ez az egész estét betöltő szenzációs filmtraktív valósággal házba hozta a közönséget. A nagystíliú filmen szenzációsabb szenzációsabb trükkök váltakoznak és a mozi technika minden csodája fellelhető e képen. A történet rendkívül érdekes meséje is megragadja és mindvégig lebillncselve tartja a nézőt. A főszereplő, Harry Piel neve már nem ismeretlen az aradi közönség előtt. Az Apolló-színház direktója már többször megszerezte közönségének azt az élvezetet, hogy Harry Piel egyszerű alakításában gyönyörködjhessen, de valamennyi eddigi filmje el-törpül mostani alakítása mellett. A kép kiállítása és rendezése összehasonlíthatatlanul jobb az eddigi hasonló zsánerű detektívfilmeknél és az eddig elért film-normatíván határozottan felülemelkedik. A kép még csak kedden van műsoron.

A szerkesztésért felel:
STAUBER JÓZSEF.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi november 20-án, kedden
Bérletelzártnet Bérletelzártnet
Sztambul rózsája.
Operette 3 felvonásban.
Kezdeté este fél 8 órakor.

NYILTÉR.

Az ezen rovát alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

A Neuman Testvérek cég tagjai mély megilletődéssel tudatják, hogy legidősb társuk

vegyári Neuman Adolf báró úr

fáradhatatlan munkálkodással eltöltött életének 81-ik évében, folyó hó 10-án Wienben elhunyt.

Mint-cégünk egyik alapítója, nemcsak életének eredményes működését szakadatlanul vállalatának fejlődésének szentelte és azok felvirágoztatása körül elvülhetetlen érdemeket szerzett.

Emlékét mindenkor a leghálásabb kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1917. november 20. 7964

Balogh Jakab a saját, ugyszintén az alulírottak nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy felelhetetlen jó hitvese illetve anyja, nagyanya, testvér, anyós és rokon

BALOGH JAKABNE

szül. Klein Nanetta

é hó 9-én hosszas szenvedés után életének 75-ik és boldog házasságának 58-ik évében jobblétre szenderült. Drága halottunk földi hamvait november hó 21-én délelőtt 10 órakor Eötvös-utcai 8. sz. gyász-házból helyezük örök nyugalomra.

Ozv. Sonn Adolfné, Balogh Henrik és neje, Steinberger Ignáczné és férje, Balogh Manó és neje, Balogh Lipót és neje, Balogh Zsigmond és neje, gyermekei: Számos unokák, dédunoka, Kozma Samu testvére, Kozma Samuné és Reiner Lipót sógora és sógora.

Legyen áldott emléke!

Arad, 1917. november hó. 7962

CSAK
RÁDIUM
SÓSBORSZESZT
használjunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára ... 12.-
Közép üveg ára ... 6.30
Kis üveg ára ... 2.20

Szártja:

A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok
Szeszfinomító Részvénytársasága
Nagykanizsán. 4981

A béke küszöbén 1917. október 1-én.

uj előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny“-re.

Az eseményekről napról-napra a legalaposabb és a legfrisebb tudósításban számol be az Aradi Közlöny. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén Magyarország vidéki lapjai között az első helyen áll és mint ilyen a legelterjedtebb, a legértelmesebb, legkedveltebb és legolvasottabb újság.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egész évre .... 36 korona
Fél évre ..... 18 korona
Negyed évre ... 9 korona
Egy hóra ..... 3 korona

Tessék mutatványszámot kérni!

Egy ügyes fiú kifutónak

nyomdánkban jó fizetéssel felvétetik

Aranyat és ezüstöt

beváltak a legmagasabb árbán. 14 karátos aranyat 7.50 kor. Ugyszintén szinaranyat a legmagasabb árbán beváltak. 7592

Gerber Henrik,
Arad, Weitzer János-utca 15. sz.

Kézzel szedett
uradalmi fajalma
kapható.

Erdeklődni lehet: 0028
Körösvölgyi Pálinkaraktfár
Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

Ügyes segédet
keresünk

vegyeskereskedésünk részére. Magyar és román nyelv ismerete szükséges. Ajánlatokat fizetési igények jelölésével Moskovitz Ignácz és Fia, Halmágyosucs címre kéretnek. 7917

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrassy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaikat

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasítására! 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Matteine-féle

patkány- és egérintás

uj eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintőbacillust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintő bacillus árai:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 12 K.
1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine“
vegyészeti laboratórium

Arad, Boros Bent-tér 1. szám.
Dr. Ispravnik-ház.
Telefon 10—45. 501

Használt csomagoló
papir megvételre keresetük. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

Szántóföld eladás.

Központi Textilipar Részvénytársaság tulajdonát képező Feltót község határában fekvő 217 magyar hold (1200 négyszögöl) szántóföld négy holdas parcellákban a helyszínen 1917. évi november hó 25-én délelőtt 10 órakor megtartandó árverésen el fog adatni. 7943

Pankotai uradalom jószágigazgatósága.

Szálloda és vendéglő bérbeadás.

Központi Textilipar Részvénytársaság tulajdonát képező Pankota községben fekvő „Fehér Kereszt” szálloda és nagyvendéglőt bérbe adni szándékozik. — Ajánlatok 7944

a pankotai uradalom jószágigazgatósága címére küldendő.

Tisztelettel értesitem Aradváros és Aradmegye n. é. közönségét hogy a Deák Ferenc-utca 29. szám alatt a volt Csizmadia-féle

vendéglőt

(a Balaton-kávéház mellett) megnyitottam. Kitűnő konyha. Abonensek elfogadhatnak. Tisztán kezelt italok. Nagyrabesült pártfogásért esedezik **Lőfkovits Rózsika.**

Feltételeink 6967
amortisációs kölcsönökre, ház és földre:

95. érfolyammal 50 évi törlesztésre	K 5.22
" " 40 " " " "	5.36
" " 35 " " " "	5.88
97. érfolyammal 50 évi törlesztésre	K 5.43
" " 35 " " " "	6.02
" " 25 " " " "	6.98
" " 15 " " " "	9.40
99. érfolyammal 50 évi törlesztésre	K 5.86
" " 35 " " " "	6.41
" " 25 " " " "	7.31
" " 15 " " " "	9.70

Ugyanitt földök, szőlők, házak adás-vétele közvetítik, mire megbízások kéretnek.

Szűcs F. Vilmos
a nagyszabonyi földhitelintézet képviselője
Arad, Karolina-utca 10.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem betegeimet, foghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, aranykeronák, mindennemű kaucsuk fogazatok, szájpadiás nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-szabás mellett készíttetnek. Becces pártfogását kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—7-ig. Videkiek 24 órán belül kielégíttetnek. 401

A Magyar királyi belügyminiszterium és a magyar kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett, valódi **HERSKOVITS-féle citromizból készült**

CITROMIZ PÓTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amugy is behozatal hiányában drága citromot. Kellemes íze és jóságánál fogva felülmúlja az eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes ízű limonádéhoz egy kávékannál, egy teához pedig 30 csepp elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az összes elsőrangú fűszer- és csemegekereskedésekben. Egy kis üveg ára 1.70 korona, 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Viszont-elárulóknak nagy árengedmény.** Képviselőt:

Both József, Heim Domokos-utca 3.

Főraktár: Arad, Deák Ferenc-utca, földes gyógyszerterárral szemben. Ugyeljünk a Herskovits névre. 6197

Használt ólom megvételre keresetetik.

Zsinegek. — Uj és használt zsákok
Molgotakarók ... K. 58.—
Szalmazsákok ... K. 20.—
Fejpárnák ... K. 5.—

foglyok és munkások részére, a ma létező legjobb minőségben, míg a készlet tart. Nagyobb vételnél megfelelő engedmény. **Bakos és Szabados**, zsák-, ponyva-, takaró-, zsineg- és textilmanuagykeres edésében. Budapest, V., Bálvány-utca 18. 7869

Keresek

Száraz takarmány tököt,
Sült tököt,
Fajalmát,
Fehér érkező répát,
csakis komplett waggon szállítást és

vágómarhát.

Fix ajánlatot kér:

Hönig Lipót

Temesvár-Gyárvaros, Széna-tér 10.
Telefon 1358. 7340

Nagymennyiségű használt pléh pánt

eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

A szépségápolás titka a felhasznált szappanoszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-enőcse. Kis tegely 1.50 kor. Nagy tegely 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tegely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehelet finomságu. Crém, fehér, rózsás és teatszinekben. Egy dob. ára 4 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, ideál, orgona, piros rózsás, Serail. Uvegje 6 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerterárában Arad, Szabadság-tér.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztátalanságot. **Ara egy tegelynek 2.— K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszerterárában
Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.
Minden szó hirdetései ára 20 fillér. Vas-
tagabb betűkkel 40 fillér.
A vastagabb betűkkel kívánt szavakat
aláhúzással kell jelezni.
A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 2 ko-
rona.
Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 4/8 óráig ve-
szünk fel.
A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Támogatnám”.
Levél a kiadóban „Eleven ördögöl.” 7950

„Támogatnám”
sürgős levele van a kiadóban. 5001

Garcen, előkelő uriember,
oly igazán művelt, szép, fiatal, tisztessé-
ges hölgyvel ismerkedne meg, kivel sza-
badidejét kellemesen eltölthetné. Választ
az esetleges találkozási hely megjelölésé-
vel kérék „Birtosított jövő” jellegre a
kiadóba. 7958

Egy fiatal hadiövezgy,
megismerkedni szeretne idősebb urlem-
berrel, ki némileg támogatná. Leveleket
„Boldogságra vágyom” jellegre a lapban
jelenve kér. 7959

„Diszkrét 5001”
jellegre harctéren levő huszárhadnagyól
levél van a kiadóban. 7895

Alkalmazást keres.

Házvesztésének
ajánlkozik 30 éves nő magános urhoz
vagy parokijára, csak vidékre. Cim a ki-
adóban. 7947

Alkalmazást nyer.

Gépirásban jártas
irodista, azonnali belépésre kerestetik.
Cim a kiadóban. 7951

Szolid,
dolgozserető, 16-17 éves árva kath.
leány, állandó állást nyerhet. Frits Gyula
cukrásznál, Gyulafehérvár. 7941

Béresganda,
hosszabb gyakorlattal rendelkező, katoná-
mentes, kerestetik mielőbbi belépésre. Gé-
zámajori bér gazdaságban, u. p. Temes-
fűves. 7942

Gyakerlott gyerekek,
állandó alkalmazást nyer az Aradi Köz-
löny szerkesztőségében. Jelentkezni lehet
délután 5-7 óra között. 9000

Jegyzői
irodai teendőiben teljesen jártas, önállóan
dolgozni tudó, szép írásu egyén, állandó
alkalmazást nyer. Javadalma 2400 kor.
évi fizetés, vagy 1200 kor. évi fizetés, la-
kás, fűtés, világítás és élelmezés. Segéd-
szolgálatos katonák felmentését kérel-
mezni fogjuk. Blóhároszág, Mácsa. 7878

Német
kisasszony, ki magyarul is beszél, zongorá-
rázni tud, vidékre kerestetik. Cim Hal-
magián Tódor, Repszeg. 7899

Nyomdász-tanulónak
felvétetik két fiú, kik a 14. évet betöltöt-
tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bő-
vebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Kiadó
2 szoba, elő, fürdőszoba és mellékhelyi-
ségekből álló udvari lakás, villany és
vívezetéssel, a belvárosban, december
15-ra. Cim a kiadóban. 7958

Három szobás lakás
mellékhelyiségekkel, azonnaira kiadó.
Ugyanott vaskályha, eladó. Cim a kiadó-
ban. 7904

Lakást keres.

Két,
esetleg három szobás elegánsan butoro-
zott lakás fűrdőszobával, havi bérletre
kerestetik. Bejelentések a „Fehér Kereszt”
szálloda irodájába keretnek. 7957

Hivatalknokő,
a Szabadság-tér közelében, különbejáratú
butorozott szobát keres, azonnaira, leho-
tőleg teljes ellátással. Ajánlatokat a ki-
adóban. 7961

Vétel és eladás.

Képosztás-herdó,
8 drb. jó állapotban és egy negykerékli
kis kocsi, azonnal jutányosan eladó. Bruk-
ler, Aulich Lajos-utca 1. sz. 7952

Hémesli
vörös bor, cca 30 hektó. Hémesli fehér
bor circa 100 hektó, mindkettő ideál ter-
mesű, prima minőségű, az szőlő, azon-
nali átvételre adó. Cim özv. Dr. Steiner
Jánosné, Temesvár, Belváros, Jendőhercz-
utca 5/a. 7955

Eladó
elegáns szőrmegarnitúra, jutányosan.
Weitzer-utca 8., ajtó 3. 5001

Egy női, telikabát
és egy új, eladó. Weitzer János-utca 14.,
az udvarban. 7948

Egy
pár nikkeles, új parádés lószerszám, fran-
cia gyepiével, eladó. Cim a kiadóban. 7945

Használt,
jókarban lévő bafár eladó. Megtekinthető
Perenyi-utca 16-18., házszám nélkül. 7946

Baromlivess
elleni szer „Tikin” kapható egyedül Vajdits
gyógyszertáron, Ferenc-tér. Kis üveg 1-90
kor., nagy üveg 3-50 kor. 2847

Megymamagot
makói óriás, valamint petrezselyem
és egyéb magvakat, ugyszintén edes ne-
mes tormamagvakat, melyek csira-
képességűek, fajtisztaságáért felelősé-
get vállalunk, legelősebb napj áruval a
litunk. Foglalmat maximális, tormát
piaci áron adunk el. Arulorgamni
Részvénytársaság, Makó. 621

Egy
jókarban lévő zongora, megvételre keres-
tetik. Cim a kiadóban. 7881

Kerékek
megvételre 35-50 lóerős, Höcker-féle lo-
komobil, esetleg Magyarálami vagy Hof-
fer és Schrantz is lehet. Cim Hekkel
György, Asztalos Arugyár, Pécska. 7909

Használt ólom
megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 7892

Ingatlan.

Kiadó ház.
Gizella-utca 3. sz. emeletes bérház, 10
évig adómentes, szabad kézből eladó.
Bővebbet ugyanott. 6140

Flórián-utca 35. számú ház, sza-
badkézből eladó. Bővebbet Thököly-tér
4. sz., a vendéglősnél. 7190

Magánháza,
modern komfortos, két három szobás la-
kással keresek megvételre. Ajánlatokat
kiadóba kérék „Magánház” jellegre. 7822

Különféle.

Fehérnemű
varrást és javítást, harisnya fejelést és
stoppolást, jutányosan vállalok. Cim a
kiadóban. 7960

Isztálló trágym
érett és félrett állapotban kapható eset-
leg szálmáért becsérélhető. Neumann
Samu-utca 2. sz. 7953

Társat,
vagy finanszírozott keresek 30.000-50.000
koronáig egy műszaki berendezések villa-
latához. Ajánlatokat „Mérnök” jellegre a
kiadóban. 7906

Világos

község piacsterén a villamos megálló köz-
vetlen közelében, egy cca 1000 hl. ászok-
hordót tartalmazó pince, 1918. szeptem-
ber 1-ig előnyös feltételek mellett bérebe-
adandó. Bővebbet Szt. György Sőrözde
r-t-nál, Lippa. 7869

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek
a Messenger-boy Irodában, Deák Ferenc-
u., Barna Béla hirdetői és hírlapirodájában
Zrinyi- és a Kossuth-utcai papírüzlet-
ben.

Gyógyászat.

Levegőfürdő.
Süverin szer vérszegénység, sápkór, szé-
dülés, a vérszegénységből eredő ideg-
bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak,
láz, általános gyengeség ellen. Páratlan
vértépképlés varjáró, biztos óvszer ma-
tárkur fertőzők és minden infektióból
eredő meg- betegedés ellen egy felölt-
teknek, mint gyermekeknek. Ára 5.- kor.
Heha gyógyszerár, Földesgyógyászter. 12

Köh et vasketegzőg
elleni fehér köhös kapható egyedül
Ferenc-téri Vajdits-gyógyászterában. Kis
tégely 2 korona, nagy tégely 3 korona 50
fillér. 6171

Ajánlok szép karácsonyifákat

cca 5 3 1 1 méteres
ár 8.- 6.- 4-50 3-50 korona
darabonként, feltéve, ha az áru szerencsés-
sen megérkezik. Elegendő mellett előjegy-
zést elfogadjuk.

Berrek Viktor Gyulafehérvár.

2824-917. tkv. sz.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY ÉS FELTÉTELEK.

A borosjenői kir. bíróság mint
tkvi hatóság közhírré teszi, misze-
rint a Belvárosi takarékpénztár
r. t.-ságnak Agocs, Pál és neje
Kovács Erzsébet vajtást szenved-
ett elleni 1311 korona 76 fillér és
jár. Iránti végrehajtási ügyében az
árverést elrendelte, minek folytán
az aradi kir. törvényszék és a bo-
rosjenői kir. járásbírószág területén
fekvő és a csermői 1064. sz. tkv-
ben A. I. 1. sor (1200-1204-2-10.)
hrsz. a. foglalt ingatlant 2646 ko-
rona kikiáltási árban az 1917. de-
cember hó 3-án d. e. 8 órakor
Csermő községánál megtar-
tandó nyilvános árverésen a kö-
vetkező feltételek mellett fog el-
adatni:

1. Az elárverezendő Ingatlan
13162 koronán alul el nem adatik.
2. Árverezni kívánók tartoznak
az ingatlan kikiáltási árának 10
%-át, vagyis 264 korona 60 fillért
bánatpénzként készpénzben vagy
az 1881. november 1-én 3333. sz.
I. M. rendelet §-ában kijelölt ér-
tékpapirokban a kiküldött kezeihez
letenni, vagy az 1881. 60. t.-c. 170.
§-a értelmében a bánatpénznek a
bírószág a történt elhelyezéséről
kiállított szabályszerű elismer-
vényt átszolgáltani.

Az árverési hírdeménnyben fog-
lalt többi feltételek ezen bíróság-
tkvi osztályánál a hivatalos órák
alatt megtekinthetők.
Borosjenő, 1917. augusztus 31.
Székely, s. k.
kir. jbró.

A Magyar Országos Biztosító Intézet R.-t.

Hadi- és Hadikölcsönbiztosítási osztálya

A m. kir. Honv. Miniszterium
Hadsegélyző Hivatalának ellen-
őrzése alatt, az elesettek özvegyei és
árvái érdekében és javára a leg-
előnyösebb feltételek mellett vállal

hadikölcsön- biztosítást.

A biztosítással kapcsolatos hadiköl-
csönjegyzéssel hazafias kötelességének
tesz eleget egyuttal feleségéről,
gyermekéről, szüleiről és test-
véreiről is gondoskodik.
A jegyzett hadikölcsönt tetszése sze-
rű 10-20 év alatt lefizetheti.
Ha előbb meghal, egy hátra-
maradottal azonnal megkapják a
jegyzett hadikölcsönt.
10.000 koronáig nincs orvosi
vizsgálat. 7954

Biztosítások köthetők az
Aradi központnál
Andrássy-tér 21. I. emelet.

ARVERÉSI HIRDETMÉNY.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a Gellindülő 820. és 825. sz.
egyenként öt hold területű
városi parcellák bérlete iránt folyó
év november hó 26-án d. e. 10 óra-
kor a városháza I. emeletén levő
gazdasági hivatalban árverést tart.
Kikiáltási ár 820. számú parcel-
lánál holdankint és évenként 55
korona, a 825. számú parcellánál
holdankint és évenként 59 korona.
Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 10 százaléka készpénzben,
vagy elfogadható értékpapirokban.
Az árverésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.
Az írásbeli ajánlatok lezártan,
a szóbeli árverés megkezdése előtt
nyújtandók be s csak akkor vétet-
nek figyelembe, ha azokhoz a bú-
nompénznek a városi pénztárba
történt beízüését igazoló letéti
jegy mellékelve van s ha az aján-
latot tevő kijelenti, hogy az árve-
ré feltételeket ismeri és elfogadja.
Az árverési feltételek a gaz-
dasági tanácsnok urnál az árverést
megelőzőleg is megtekinthetők.
Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1917. évi november hó
12-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Viszketegséget,
sömör, ruh leggyorsabban
simasztolja a Dr. Flesch-féle
eredeti
„BARNA ZSIR”
Núcsen szaga, nem pszki. Min-
dig eredeti pecsétes Dr. Flesch-
félet kérjünk. Próbá tégely 1.00 k.,
nagy tégely 3.- k. Családi tégely
9.- k. Kapható Aradon, Hajós Ar-
pád gyógyszerárban, Andrássy-
tér 21. 7151